

Statusrapport nr. 6/2015

Slukkevilkår for
digitalradioovergang

Medietilsynet
NORWEGIAN MEDIA AUTHORITY

INNHOLDSFORTEGNELSE:

1	Innledning.....	2
2	Slukkevilkår 3 – Det digitale radiotilbudet må representere en merverdi for lytterne (absolutt vilkår)	3
2.1	Innledning.....	3
2.2	Innholdsmessig merverdi	3
2.2.1	Innholdstilbud – Riks- og Regionblokka	3
2.2.2	Lokalradioblokka	4
2.2.3	Kort om forholdet mellom FM og DAB.....	5
2.3	Teknologisk merverdi	6
2.3.1	Produktmarkedet	6
2.3.2	Nærmere om mottakernes funksjonalitet	6
3	Slukkevilkår 4 – Det må finnes rimelige og teknisk tilfredsstillende løsninger for radiomottak i bil	8
3.1	Innledning.....	8
3.2	Hovedvilkår - Rimelige og teknisk tilfredsstillende løsninger for radiomottak i bil	9
3.2.1	Adaptere og radioer til bruktbiler	9
3.2.2	Antenne	10
3.2.3	Nybilmarkedet.....	11
3.2.4	Status i bilparken.....	12
3.3	Presisering - Minst halvparten av alle landets kommuner og alle fylker må ha et tilbud om ettermontering på plass i 2015.....	12
3.3.1	Innledning.....	12
3.3.2	Oppsummering - Kartlegging av ettermonteringsmarkedet.....	13
4	Slukkevilkår 5 – Minst halvparten av lytterne må lytte daglig til en digital radioplattform	14
4.1	Daglig radiolytting på digital plattform	14
4.2	Salgsstatistikk mv.	16

Vedlegg 1: Produktutvalg – adapterløsninger (per 1. januar 2015)

Vedlegg 2: Produktutvalg – Bilradio - DAB+ (per 1. januar 2015)

Vedlegg 3: Digitalradioundersøkelsen – Punktmåling desember 2014 og januar 2015

Statusrapport nr. 6/2015 – Slukkevilkår – digital radio

1 Innledning

Medietilsynet er i oppdragsbrev fra Kulturdepartementet 17. oktober 2014 bedt om å utarbeide en statusrapport til Kulturdepartementet vedrørende innfrielsen av tre av slukkevilkårene som er beskrevet i Meld. St. 8 (2010-2011) om digitalisering av radiomediet (heretter digitalradiomeldingen). Departementet uttaler at det i lys av innholdet i den femte statusrapporten, som Medietilsynet la frem 1. september 2014, så behov for ytterligere rapportering før det kan tas stilling til om slukkevilkårene er oppfylt.

Medietilsynet er bedt om å rapportere på slukkevilkårene 3 til 5. Når det gjelder kriterium nr. 3 (merverdi) og nr. 4 (løsninger for radiomottak i bil), er Medietilsynet bedt om å rapportere om relevante endringer siden statusrapport nr. 5/2014. For kriterium nr. 5 (lytting på digitale plattformer) skal tilsynet rapportere på lytterandelen for digital lytting i perioden desember 2014 og januar 2015.

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (tidligere Post- og teletilsynet) er bedt om å rapportere på kriterium nr. 1 (krav til NRKs dekning) og nr. 2 (krav til kommersiell dekning). Nkoms dekningsrapport er ferdigstilt og ble offentliggjort 17. februar 2015.

Foreliggende statusrapport er innrettet i tråd med føringer i oppdragsbrevet og føringer gitt i forbindelse med tidligere rapporteringer.

I rapportens pkt. 2 redegjøres det for innholdsmessig og teknologisk merverdi, nærmere bestemt innholdstilbud på DAB og generelt om produktmarkedet. I pkt. 3 følger en orientering om produkttilbudet når det gjelder adapterløsninger til bil og bilradioer. I tillegg gis det uttalelser om nybilsituasjonen basert på en spørreundersøkelse Medietilsynet har gjennomført blant medlemmene i Bilimportørenes Landsforening. Lytterandel for digital lytting presenteres i pkt. 4.1. Som supplerende informasjon blir det i pkt. 4.2 referert til salgstall mv. innhentet fra Elektronikkbransjen, Statistisk sentralbyrå og Medietilsynets egen undersøkelse.

I tråd med tidligere statusrapporter redegjør Medietilsynet for faktiske forhold tilsynet har avdekket gjennom egne undersøkelser og innhentede opplysninger, uten å komme med nærmere anbefalinger eller konklusjoner. Med unntak av lyttermålingen, innebærer de øvrige to slukkevilkår skjønnsmessige avveininger. Det er ikke en del av Medietilsynets oppdrag å vurdere hvorvidt slukkevilkårene er innfridd. Denne avgjørelsen skal Regjeringen ta i løpet av våren 2015.

2 Slukkevilkår 3 – Det digitale radiotilbudet må representere en merverdi for lytterne (absolutt vilkår)

2.1 Innledning

Det er et absolutt slukkevilkår at det digitale radiotilbudet må representere en merverdi for lytterne før det kan fastsettes en slukkedato for riksdekkende sendinger på FM-båndet. Departementet har i digitalradiomeldingen lagt føringer for hva begrepet “digital merverdi” innebærer i denne sammenheng. I tillegg til den rent *innholdsmessige merverdien* i form av flere kanaler og et bredere innholdstilbud, må forbrukerne også kunne forvente en *teknologisk merverdi* i form av et mer robust lydsignal og bedre mottakere med gode skjermfunksjoner, elektroniske programguider, nedlastningsmuligheter mv., jf. digitalradiomeldingens pkt. 6.3.2.

Medietilsynet forholder seg til den forståelsen av begrepet «digital merverdi» som er kommet til uttrykk gjennom digitalradiomeldingen, og rapporterer følgelig ut fra kriteriene om *innholdsmessig* og *teknologisk* merverdi. Når det gjelder teknologisk merverdi, rapporterer tilsynet i første rekke om funksjonalitet på produktene som er tilgjengelig på det norske markedet. Det legges til grunn at informasjon knyttet til «mer robust lydsignal» beskrives gjennom Nkoms dekningsrapport.

2.2 Innholdsmessig merverdi

2.2.1 Innholdstilbud – Riks- og Regionblokka

Det samlede innholdstilbudet i Riksblokka og Regionblokka består av til sammen 22 kanaler.

NRK er i en prosess hvor de flytter over stadig flere kanaler fra DAB til DAB+. Nye kanaler som er blitt opprettet, både av NRK og kommersielle aktører, sendes hovedsakelig med DAB+. Allmennkringkasternes hovedkanaler vil etter planen sendes med DAB frem til riksdekkende FM-sendinger fases ut. Etter 2017 (eventuelt 2019) vil etter all sannsynlighet samtlige kanaler i DAB-nettene sendes med DAB+.

Tabell 1: Kanaloversikt per januar 2015 – Riks- og Regionblokka

Riksblokk	Regionblokk
NRK Sport*	NRK P1
NRK Jazz*	NRK P1+
NRK Klassisk	NRK P2
NRK P13*	NRK P3
P4	NRK Alltid Nyheter
Radio Norge	NRK mP3*
P5 Hits*	NRK Super/NRK Folkemusikk (deler døgnet) *
P6 Rock*	NRK Sápmi*
P7 Klem*	NRK Vær*
Energy NRJ Norge*	
Radio 1*	
Radio Rock	
* = DAB+	

2.2.2 Lokalradioblokk

Det er åpnet for prøvedrift i Lokalradioblokk¹ frem til 31. desember 2016. Så langt er det prøvesendinger «på lufta» i fire regioner i Lokalradioblokk: Region 1 Østfold, Region 3 Akershus, region 4 Solør/Hedmarken og region 17 Haugaland. I tillegg blir det oppstart av sendinger i region 19 Nordhordland fra og med 1. april 2015. Fra samme tidspunkt tas Riksblokk II i bruk i Trondheimsregionen for formidling av lokalradiosendinger frem til 31. desember 2016.

De fleste innholdstilbud i Lokalradioblokk sendes med DAB+.

¹ Oversikt over hvilke regioner det er utstedt anleggskonsesjon for og til hvem fremgår av Medietilsynets nettsider: <http://www.medietilsynet.no/Digitalradio/Bransje/Lokalradio/>

Tabell 2: Kanaloversikt per januar 2015 – Lokalradioblokka

Region 1 Østfold	Region 3 Akershus	Region 4 Solør/Hedmarken	Region 17 Haugaland
Pop Radio	Podcastforlaget	SolørRadioen	Siddis Radio
Radio Visjon	Voxlo Radio	Elverumsradioen	Radio Haugaland
Radio Øst	Norea	Solørradioen+	Radio 102
Radio Prime Fredrikstad	Jazzabit	Radio Exact	ScanSat
Radio Prime Sarpsborg	Radio Nova		Jærradioen
Radio Prime Moss	P8 Pop		
Radio Prime Halden	Pop Radio		
P8 Pop	Rock Klassiker		
	ScanSat		
	Radio Rox		
	The Beat		
	The Voice		
	Ordentlig Radio		
	Radio Metro		
	Radio Latin-Amerika		
	Voice of Oslo		
	Radio Visjon		
	Radio Tamil Murasam		

2.2.3 Kort om forholdet mellom FM og DAB

På FM-båndet er det i dag tilgjengelig fem riksdekkende kanaler (NRK P1, NRK P2, NRK P3, P4 og Radio Norge) i tillegg til ulike analoge lokalradiostasjoner². Videre har to av NRKs nisjekanaler, NRK mP3 og NRK Alltid Nyheter, begrenset dekning i deler av landet.³

Oversikten over gjeldende kanaltilbud i de riksdekkende DAB-nettene viser at lytterne har tilgang til flere kanaler gjennom dette tilbudet enn det som per i dag er tilgjengelig gjennom riksdekkende FM-sendinger. I tillegg er det prøvesendinger med lokalradio i enkelte regioner i Lokalradioblokka.

² Oversikt over tilgjengelig lokalradiostasjoner i FM-nettet er tilgjengelig her:

http://www.medietilsynet.no/Documents/Tema/Kringkasting/140121_Lokalradiokonsesjoner.pdf

³ NRK Alltid Nyheter er etablert med sendere i 14 byer, men NRK mP3 er å finne i 13 byer. De fleste senderne er små og har begrenset dekning.

2.3 Teknologisk merverdi

2.3.1 Produktmarkedet

I statusrapport nr. 3/2013⁴ pkt. 4.2.1 hadde Medietilsynet en gjennomgang av produktmarkedet. Gjennomgangen viste at de fleste større utsalgssteder hadde DAB+-mottakere i en rekke ulike produktkategorier i sitt sortiment, eksempelvis bærbare radioapparater, minianlegg, receivere, dockingstasjoner, bilstereoer, klokkeradioer, lommeradioer, boomblastere, nettbrett og adapterløsninger. Det vises i sin helhet til beskrivelsen i rapport 3/2013 pkt. 4.2.1. Tilsynet har hatt en mindre gjennomgang av produkttilbudet på det norske markedet sommeren 2014 og i desember 2014. Disse gjennomgangene viste at produkttilfanget innen de kategoriene som ble beskrevet i statusrapport nr. 3, fortsatt gjør seg gjeldende.

Medietilsynets seneste gjennomgang viser at utvalget i alle produktkategorier er i stadig utvikling, kanskje med unntak av boomblastere og til dels minianlegg. Enkelte utsalgssteder melder likevel om et økende utvalg også innenfor minianlegg og komponentstereoanlegg med DAB+. I tillegg til et stadig bredere produkttilbud, får mottakerne flere og nye funksjoner. Prisene varierer etter mottakerens funksjonalitet. Man kan få enkle, bærbare radioer med FM og DAB+ fra 250 kroner. En bordsradio som kombinerer FM/DAB+/Internett med fargeskjerm, strømmemuligheter og som kan styres via apper, koster under 2 000 kroner. Produktutvalget er bredest innen kategorien bærbare radioapparater.

På forespørsel fra Medietilsynet opplyste alle faste utsalgssteder tilsynet var i kontakt med om stor etterspørsel etter DAB+-radioer, og viste samtidig til at digitale radiomottakere er tildelt en sentral plassering i butikkene. Utsalgsstedene fortalte videre at de fleste mottakerne de hadde for salg er kombinasjonsradioer med både FM og DAB+-mottak. Det ble meldt om et økende antall apparater med kombinasjonen FM/DAB+/Internett, mens rene FM-mottakere er i ferd med å fases ut av utsalgsstedene tilsynet kontaktet.

2.3.2 Nærmere om mottakernes funksjonalitet

Som oversikten i punktet ovenfor viser, finnes det en rekke digitale radiomottakere på det norske markedet. Disse mottakere har ulike tilleggsfunksjoner, og deres funksjonalitet varierer gjerne med prisen.

Enkelte tilleggsfunksjoner som finnes på de digitale radioene vil også kunne være tilgjengelig på FM-radioer. Et typisk eksempel på tilleggsfunksjon som er tilgjengelig både på digitale

⁴ Statusrapport nr. 3/2013 er tilgjengelig her:
www.medietilsynet.no/Documents/Digitalradio/130320_slukkevilkar.pdf

radioer og FM-radioer er klokke-radio med innsovnings- og vekkefunksjon. Andre tilleggsfunksjoner igjen, er kun mulig å tilby dersom radiomottakeren er digital.

Når det gjelder digitale radiomottakere, har de fleste skjermfunksjoner hvor man kan motta tilleggsinformasjon om innholdet man hører på samt korte presentasjoner fra kringkasterne. Mange digitale radioer har automatisk søk og lagring av de radiostasjoner som er tilgjengelig der du befinner deg. Noen modeller har berøringsskjerm (fargeskjermer) med ikon-styrt brukergrensesnitt, mens andre modeller kan lese av musikk fra SD/MMC-kort eller fra en USB-enhet. Det finnes også digitale radioer som gjør det mulig å forhåndsprogrammere opptak av radiosendinger. I tillegg finnes det spesialprodukter som vanntette radioer særlig beregnet til bruk på badet eller utendørs, og radio med innebygget handsfree-funksjon. Det finnes også radio tilpasset synshemmede med tekst til tale-funksjon, men dette er mindre utbredt.

Dersom man ser på nye tjenester, antas utviklingen av bildetjenester, såkalte «slide shows», å øke sterkt i tiden fremover. Det kommer stadig nye mottakere med fargeskjermer på markedet og flere kringkasterne har enten prøveprosjekter på gang eller planlegge å starte opp denne typen tjeneste. Gjennom «slide shows» kan kringkasterne sende bilder av programledere, gi program- og musikkinformasjon samt forskjellige nyheter med bilder tilrettelagt for utvalgte programmer og kanaler mv.

Trådløs strømming av musikk via radioen er en funksjon som har eksistert en stund, men som blir stadig mer vanlig på digitale radioer. Ved hjelp av Bluetooth kan man trådløst overføre musikk fra mobil, nettbrett eller datamaskinen.

I tillegg til DAB+-mottakere får man også tilgang til digitalt radioinnhold gjennom en internettradio (eksempelvis kombinasjonsradioer med DAB/DAB+/FM/internett). Med internettradio får man tilgang på radiostasjoner fra hele verden, samt tilleggstjenester som podcaster/«radio on demand».

Avslutningsvis kan det kort nevnes at utsalgssteder Medietilsynet har vært i kontakt med opplyste at NFC⁵ har begynt å komme integrert i enkelte digitale radioapparater.

⁵ Near Field Communication: en trådløs overføringsmetode som åpner for at enheter med NFC kan kommunisere med hverandre.

På FM-båndet er det 5 riksdekkende kanaler. Innholdstilbudet i Riks- og Regionblokka består av 22 ulike DAB/DAB+ kanaler (per 1. januar 2015).

Et bredt tilbud av ulike digitale radiomottakere, inklusive adaptere, er tilgjengelig i det norske markedet. Mottakerne har funksjonaliteter som eksempelvis skjermfunksjoner som programrelatert tilleggsinformasjon og berøringsskjerm, forhåndsprogrammerte opptak, trådløs strømming av musikk mv. Bruken av særlige tjenester som «slide shows» (bildetjenester tilpasset mottakere med fargeskjermer) er økende. Utviklingen av nye tjenester og nye funksjoner i mottakerne ser ut til å fortsette. Mottakernes funksjonaliteter varierer med prisen.

3 Slukkevilkår 4 – Det må finnes rimelige og teknisk tilfredsstillende løsninger for radiomottak i bil

3.1 Innledning

Dersom slukking av FM-båndet skal skje i 2017, må det innen 1. januar 2015 finnes rimelige og teknisk tilfredsstillende løsninger for radiomottak i bil.

Gjennom en pressemelding offentliggjort 23. desember 2013, kom departementet med følgende presisering knyttet til kravet om «rimelige og teknisk tilfredsstillende løsninger for radiomottak i bil»: «Minst halvparten av landets kommuner og alle fylker må ha et tilbud om ettermontering på plass i 2015 for at det skal kunne bli slukking av FM-nettet i 2017.»⁶

I pkt. 3.2 rapporterer Medietilsynet på hovedvilkåret. I tråd med tidligere avklaringer blir det rapportert på hvilke produkter som er tilgjengelig på det norske markedet, med vekt på pris og funksjonalitet. Redegjørelsen omfatter også universaladaptere, jf. digitalradiomeldingen pkt. 6.3.4.

Når det gjelder presiseringen, gjennomførte Medietilsynet sommeren 2014 en større kartlegging av ettermonteringstilbudet hos autoriserte verksteder. Resultatet av denne kartleggingen ble presentert i statusrapport nr. 5/2014. Tilsynet har ikke funnet grunn til å gjennomføre ytterligere kartlegging av ettermonteringstilbudet i forbindelse med foreliggende statusrapport. I pkt. 3.3 blir det for sammenhengens skyld kort redegjort for hovedfunnene i spørreundersøkelsen som ble presentert i statusrapport nr. 5.

⁶ <http://www.regjeringen.no/nb/dep/kud/pressemeldinger/2013/krav-om-bred-tilbud-om-ettermontering-a.html?id=748565>

3.2 Hovedvilkår - Rimelige og teknisk tilfredsstillende løsninger for radiomottak i bil

3.2.1 Adaptere og radioer til bruktbiler

Adapterløsninger

Høsten 2013 så Medietilsynet nærmere på markedet for DAB+-adaptere og -radioer til biler. Undersøkelsen, som ble presentert i statusrapport nr. 4/2013⁷ pkt. 5.2.1, viste at det foreligger flere ulike DAB+-adaptere på det norske markedet. Medietilsynets undersøkelser sommeren 2014 og i desember 2014 viste at disse hovedtrekkene fortsatt gjør seg gjeldende. DAB+-adaptere og -radioer til bil er tilgjengelig både fra nettbutikker og faste utsalgssteder. Nettbutikker har et betydelig bredere utvalg enn faste utsalgssteder. Produktene i nettbutikkene er i prinsippet tilgjengelig i hele landet.

Medietilsynets gjennomgang av produktmarkedet viser at det stadig kommer nye funksjoner til adaptere og bilradioer. Eksempelvis har flere adaptere nå funksjoner for tilkobling med smarttelefoner slik at disse kan kontrolleres fra adapterens kontrollpanel. De mest fremtredende funksjonene til adaptere og radioer er likevel Bluetooth og Service Following (SF). Ingen av funksjonene er nye, men har blitt mer vanlige for flere typer mottakere. Bluetooth tillater at man kan strømmen musikk fra mobil, nettbrett e.l., mens Service Following (SF) er en funksjon som gjør at radioen automatisk bytter frekvens hvis signalet blir for svakt, herunder at mottakeren søker opp en ny DAB-frekvens med kanalen man lytter på, eller samme kanal på FM hvis DAB-signalet ikke er tilgjengelig.

I tillegg nevnes det at enkelte adaptermodeller har mulighet for tilbakespoling i direktesendte radiosendinger og å pause radiosendingen etter at føreren tar ut bilnøkklene. Disse funksjonene er imidlertid avhengig av visse spesifikasjoner på bilen.

Utvalget av adaptere kan deles i tre hovedkategorier basert på pris, funksjoner og montering:

- Plug&Play (all montering på overflaten, ingen demontering av originalt utstyr påkrevet). Prisene ligger fra ca. 500 til 1 400 kroner.
- Semi-integrert (fjernkontroll for betjening av DAB-adapteren, skjulbar hovedenhet). Priser fra ca. 1 200 til 2 500 kroner.
- Full-integrert (helt skjult montering, betjening via rattkontroll el. annen original betjening mulig). Priser fra ca. 1 300 til 3 900 kroner.

⁷ Statusrapport nr. 4/2013 er tilgjengelig her:

www.medietilsynet.no/Documents/Digitalradio/Statusrapport_slukkevilk%c3%a5r_4_2014.pdf

En oversikt over tilgjengelige adapterløsninger på det norske markedet per 1. januar 2015 finnes i vedlegg 1⁸. Oversikten viser at laveste pris innen hver kategori har gått noe ned i løpet av 2014 sammenlignet med 2013. Eventuelle monteringskostnader kommer i tillegg til produktprisen. Ifølge opplysninger Medietilsynet har innhentet fra Bilimportørenes Landsforening koster det fra ca. kroner 3 000 for en universaladapter, ferdig montert. De enkleste Plug&Play-adapterne kan mange montere selv.

Medietilsynet er kjent med at det hersker ulike oppfatninger angående Plug&Play-løsningenes egnethet. Det er fra bilbransjens side også fremhevet at integrerte tredjepartsløsninger kan forstyrre bilens elektriske anlegg og diagnosesystem. Medietilsynet er av den oppfatning at en nærmere redegjørelse av de ulike synspunkter på dette feltet faller utenfor tilsynets rapporteringsoppdrag, ettersom oppdraget er begrenset til å omfatte en redegjørelse for tilgjengelige produkter på markedet.

Bilradioer

Det er også tilgjengelig en rekke bilradioer med DAB+ på det norske markedet. Løsninger med integrert radio i bilens interiør startet opp rundt år 2000. De fleste biler produsert etter 2005/2006 har integrerte radioløsninger.

For litt eldre biler uten integrerte løsninger for navigasjon mv., vil bytte av radio kunne være en hensiktsmessig løsning. Radioene kommer i enkel (1DIN) eller dobbel høyde (2DIN). 1DIN-radioer koster fra ca. 1 000 til 3 000 kroner. 2DIN-radioer varierer i pris fra ca. 1 900 til 22 000 kroner, alt avhengig av hvilke tilleggsfunksjoner radioen har. De dyreste 2DIN-radioene leveres blant annet med navigasjon og flere ulike tilkoblingsmuligheter. Det må påregnes monteringskostnader i tillegg til radioens utsalgspris dersom man trenger bistand til monteringen.

Tilgjengelige bilradioer (DAB+) på det norske markedet per 1. januar 2015 fremgår av vedlegg 2⁹. Oversikten viser at prisnivået på bilradioer har gått noe ned i løpet av 2014 sammenlignet med 2013.

3.2.2 Antenne

DAB sender på andre frekvenser enn FM og krever derfor annen antenne. Dette gjelder både for nye DAB-radioer som erstatter eksisterende FM-radio og for alle typer adaptere.

I bil som beveger seg over store områder med forskjellig avstand og vinkel til sendere, er antennen og dens montering kritisk for godt mottak. Tester¹⁰ viser at valg av antenne og dens montering er avgjørende for kvaliteten på DAB-mottak i bil.

⁸ Oversikten er utarbeidet av Digitalradio Norge AS.

⁹ Oversikten er utarbeidet av Digitalradio Norge AS.

¹⁰ Se blant annet <http://www.dinside.no/932246/test-dab-antenner-til-bil>

Utvendige antenner vil normalt gi beste resultat. Imidlertid kan det være utfordringer med ledninger og plassering. Tester viser at også riktige innvendige antenner, riktig montert, normalt på bilens frontrute, kan gi godt resultat.

Et mulig alternativ er en antennesplitter som «omgjør» den gamle FM-antennen til også å fungere som DAB-antenne. Løsningen fungerer på biler som ikke har innebygd antenneforsterker. Dette krever igjen mer monteringskompetanse, blant annet fordi den må ha strømtilførsel.

3.2.3 Nybilmarkedet

Ifølge Opplysningsrådet for Veitrafikken (OFV) ble det solgt 144 202 nye personbiler i Norge i 2014. Salgstallet for 2013 var 142 151 biler.

Medietilsynet gjennomførte i januar 2015 en undersøkelse blant medlemmer i Bilimportørenes Landsforening (BIL) for å avdekke spørsmål omkring DAB+ i nye biler.

Undersøkelsen viste at 63 prosent av solgte nye personbiler og varebiler i 2014 hadde original DAB+-radio.

Resultatene viste store forskjeller i andel DAB+-radioer fra bilmerke til bilmerke. Tyske og svenske biler hadde gjennomgående en høy DAB+-andel (enkelte unntak). Undersøkelsen viste en noe lavere DAB+-andel for franske bilmerker, mens det innen de asiatiske bilmerkene var store variasjoner. To bilmerker leverte ikke personbiler med DAB+ i det hele tatt i 2014, og det samme gjaldt for flere merker på varebiler.

Ett bilmerke rapporterte at de leverte biler med DAB+ som standard på alle sine volummodeller.

I Medietilsynets Statusrapport nr. 5 fremkom det at det finnes mer enn 4 000 forskjellige nybilvarianter (2014) tilgjengelig på det norske markedet. Inkludert i dette er flere radio- eller multimediealternativer for hver modell. Flere merker har flere hundre modellvarianter. Situasjonen for DAB+ varierer fra merke til merke og fra modell til modell. Medietilsynets undersøkelse i januar 2015 blant BILs medlemmer viste store forskjeller på spørsmål om muligheten til å kunne levere bilene med DAB+ som ekstrautstyr. Noen kunne levere til tilnærmet alle modeller, mens andre ikke kunne levere i det hele tatt.

Bilkjøperne står i forskjellige situasjoner, avhengig av hvilket merke, hvilken modell og hvilken modellvariant (motorstørrelse, drivstoff, girsystem, utstyrsnivå osv.) de ønsker å kjøpe: I noen tilfeller er DAB+ standard og inkludert, i andre definert som ekstrautstyr det må betales for. I ytterligere andre situasjoner finnes ikke akkurat den modellen kunden har valgt seg ut med DAB+. Og i noen tilfeller kan ikke det valgte bilmerke leveres med DAB+ i det hele tatt.

Som er følge av denne situasjonen, er det ikke mulig å gjøre en eksakt beregning på hvor mange som i realiteten *kunne* valgt en DAB+-radio i 2014. Det Medietilsynet kan slå fast på

bakgrunn av undersøkelsen, er at 63 prosent fikk DAB+-radio i sin nye bil ut fra sine definerte bilønsker eller betalingsvillighet.

3.2.4 Status i bilparken

Registreringsstatistikk fra OFV viser at den norske bilparken ved utgangen av 2014 bestod av vel 2,5 millioner personbiler, nesten 500 000 varebiler og 133 000 andre kjøretøy (lastebiler, busser, kombinerte biler, tankbiler, ambulanser), til sammen 3,1 million kjøretøy.

Som redegjørelsen i pkt. 3.2.3 viser, vil disse kjøretøyene ha forskjellige forutsetninger for hva som er mulig eller praktisk å konvertere til DAB.

- Grovt anslått vil ca. halvparten av bilparken¹¹ ha FM-bilradioer som kan defineres til ikke å være en integrert del av interiøret, og som vil kunne erstattes med nye DAB+-radioer. Alternativ løsning vil være universaladapter, såkalt Plug&Play.
- Under halvparten av bilparken har løsninger som er integrert i interiøret, og som er omfattende å skifte ut til ny «original» DAB+-løsning. For disse vil det i de fleste tilfellene være adapter som er løsningen, enten integrert eller universalt.

Tall fra Medietilsynets punktmåling for desember 2014/januar 2015¹² om lyttervaner viser at 20 prosent svarer at husholdningen har DAB+-radiomottak i bil. Dette representerer ca. en halv million biler. Flertallet av disse har ettermontert ny radio¹³ eller adapter, men mange har også DAB+ originalt.

Det finnes ikke nøyaktige tall fra nyttemarkedet, inkludert varebiler, men mye tyder på at tilbudet på DAB+ i nybilmarkedet for så vidt gjelder nyttemarkedet til nå har vært begrenset. Det er således sannsynlig at en mindre andel av denne bilparken har DAB+-mottak.

3.3 Presisering - Minst halvparten av alle landets kommuner og alle fylker må ha et tilbud om ettermontering på plass i 2015

3.3.1 Innledning

Som nevnt ovenfor i pkt. 3.1, kom Kulturdepartementet mot slutten av 2013 med en presisering av hva som ligger i kravet om «rimelige og teknisk tilfredsstillende løsning for radiomottak i bil». Denne presiseringen er formulert som et tilgjengelighetskrav som

¹¹ Anslått av Medietilsynet basert på start integrerte løsninger i bilparken fra ca. år 2000 til standard alle bilmerker år 2005/6, registreringer i perioden og disses andel av bilparken.

¹² Se nærmere beskrivelse av punktmålingen under pkt. 4.1.

¹³ Anslått av Medietilsynet ut fra nybilsalg siste fem år med DAB+.

innebærer at minst halvparten av alle landets kommuner og alle fylker må ha et tilbud om ettermontering av adaptere/radioer på plass i 2015 dersom FM-slukking på riksplan skal kunne skje i 2017.

For å kunne rapportere på Kulturdepartementets tilgjengelighetskrav gjennomførte Medietilsynet sommeren 2014 en spørreundersøkelse blant bilverksteder registrert og godkjent av Statens vegvesen. Spørreundersøkelsen ble utformet som et QuestBack-skjema¹⁴ og bestod av konkrete spørsmål knyttet til ettermontering av DAB+-løsninger i bil. Skjemaet ble sendt per epost til et utvalg på 1 106 verksteder som totalt sett dekker alle kommuner som har ett eller flere bilverksteder.¹⁵

Medietilsynet redegjorde nærmere for denne kartleggingen i pkt. 5.3 i statusrapport nr. 5/2014. Tilsynet har ikke sett det nødvendig å gjennomføre nye undersøkelser av ettermonteringstilbudet da situasjonen neppe har endres seg vesentlig siden undersøkelsen ble gjennomført. I det følgende gis det derfor kun en kort oppsummering av hovedfunnene i kartleggingen.

3.3.2 Oppsummering - Kartlegging av ettermonteringsmarkedet

Kort oppsummert viser Medietilsynets kartlegging av tilbudet av ettermonteringstjenester følgende:

- 60 prosent av landets verksteder har et Plug&Play-tilbud. I de minste kommunene med kun ett verksted, har 77 prosent av verkstedene et slikt tilbud.
- Et beregnet dekningsstall på landets kommuner viser at et ettermonteringstilbud av P&P-løsninger er tilgjengelig hos verksteder i ca. 80 prosent av landets kommuner.
- Tilsvarende beregning viser en kommunedekning på 65 prosent når det gjelder tilbud om ettermontering av avanserte integrerte løsninger, mens tilbud om bytte av radio er tilgjengelig hos verksteder i 72 prosent av landets kommuner.
- Alle landets fylker har verksteder med tilbud om ettermontering av DAB+-løsninger.
- Av de verksteder som *ikke* hadde et tilbud sommeren 2014, sier 34 prosent at de vil etablere et slikt tilbud i løpet av året, mens 30 prosent har svart «vet ikke».
- Tilnærmet 80 prosent av verkstedene i undersøkelsen tilbyr ettermontering av DAB+-løsninger til alle eller de fleste bilmerker. 21 prosent av de spurte verkstedene tilbyr ettermontering til kun ett eller noen få bilmerker, uten at det gir noen vesentlig effekt på beregnet kommunedekning.

¹⁴ QuestBack er firma som leverer elektroniske analyseverktøy som kan brukes til blant annet spørreundersøkelser

¹⁵ 51 kommuner hadde ifølge Statens Vegvesens verkstedregister ikke noe verksted. Disse 51 kommunene er følgelig ikke med i spørreundersøkelsen.

Det er flere ulike DAB+-adaptere og DAB+-radioer til bil tilgjengelig på det norske markedet. Utvalget på nett er bredere enn ved faste utsalgssteder. Utviklingen viser at mottakerne får stadig flere funksjoner og tilkoblingsmuligheter. Prisnivået har gått noe ned både på adaptere og bilradioer sammenlignet med 2014.

Det ble solgt totalt 144 202 nye personbiler i Norge i 2014. En undersøkelse Medietilsynet har gjennomført blant medlemmene av Bilimportørenes Landsforening viste at 63 prosent av nybilene som ble solgt i 2014 ble levert med DAB+-radio. Undersøkelsen avdekket videre at det er store forskjeller i andel DAB+-radio fra bilmerke til bilmerke.

Medietilsynet gjennomførte sommeren 2014 en spørreundersøkelse vedrørende ettermonteringstilbudet. Beregnede dekningsstall viste at verksteder som tilbyr ettermontering av enkle adaptere er tilgjengelig i alle fylker og i cirka 80 prosent av landets kommuner. Ettermontering av mer avanserte integrerte løsninger har en kommunedekning på 65 prosent, mens bytte av radio tilbys av verksteder i 72 prosent av landets kommuner.

4 Slukkevilkår 5 – Minst halvparten av lytterne må lytte daglig til en digital radioplattform

4.1 Daglig radiolytting på digital plattform

Dersom slukking av FM-båndet skal skje i 2017, må minst halvparten av radiolytterne helt eller delvis benytte seg av en digital radioplattform per 1. januar 2015.

Kulturdepartementet har bedt om at digital lytting i perioden desember 2014 og januar 2015 skal legges til grunn for rapporteringen for slukkevilkåret. Medietilsynet har derfor bestilt en rapport fra TNS Gallup med lyttervaner i fokus. Digitalradio Norge har vært medoppdragsgiver. Denne undersøkelsen er basert på 1 000 telefonintervjuer i perioden 1. desember 2014 - 31. januar 2015 (punktmåling). Det er antatt at ved å måle andelen digital lytting i måneden før og måneden etter fristen for innfrielse av slukkevilkåret, vil man få et best mulig grunnlag for å vurdere den digitale lytterandelen per 1. januar 2015.

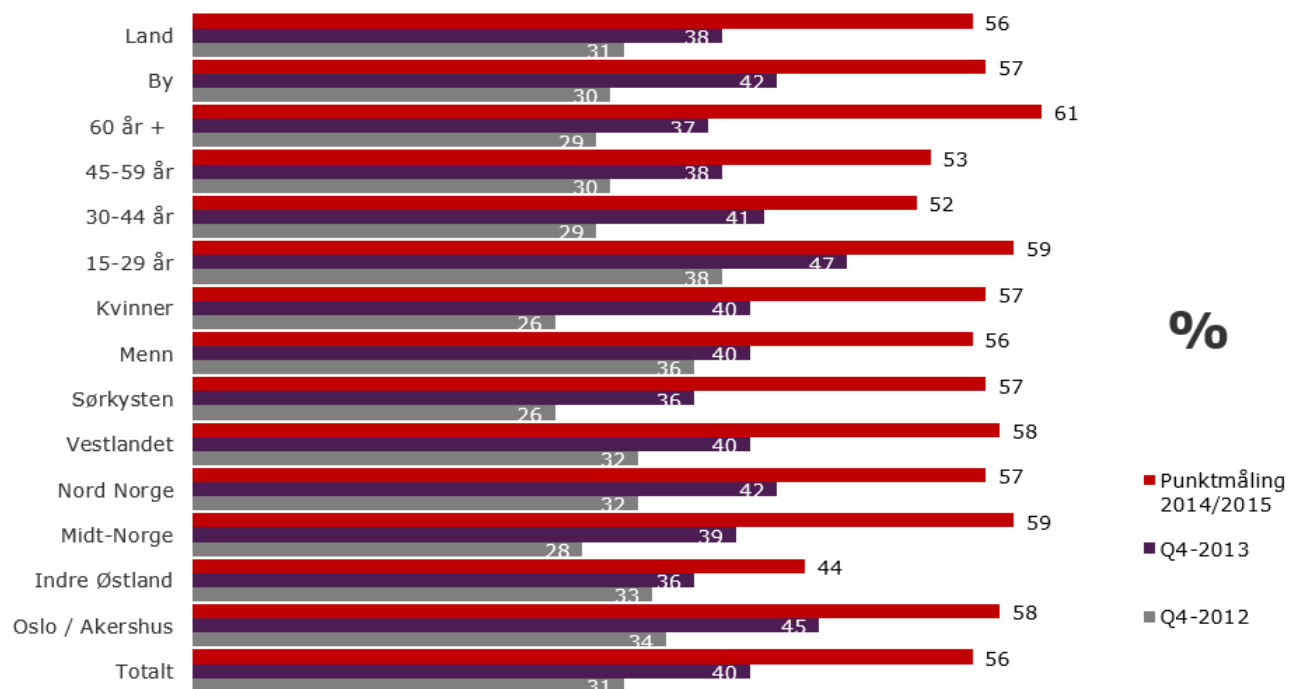
Undersøkelsen viser at av de som svarte at de lyttet på radio i går¹⁶, svarer 56 prosent at de benyttet seg helt eller delvis av digitalt radioutstyr. Selv med en vanlig feilmargen basert på 95 prosent sannsynlighet er tallet over kravet i slukkevilkåret på 50 prosent¹⁷.

¹⁶ Spørsmålet som ble stilt var «Jeg leser nå opp ett og ett alternativ og vil vite om du brukte denne typen utstyr til radiolytting i går?» og ble stilt til de 703 respondentene (av 1000) som svarte at de lyttet til radio den foregående dagen.

¹⁷ +/- ca. 4 prosentpoeng i dette tilfellet (52,4-60,4 %). Se vedlegg 3, s. 36 («Om utvalgsundersøkelser»).

Av grafen i tabell 3 kan vi lese utviklingen i digital lytting. Den digitale lytterandel har gått fra 31 prosent i Q4-2012 til 40 prosent i Q4-2013 og 56 prosent i punktmålingen 2014/2015¹⁸. Vi kan også se de digitale lyttertallene opp mot forskjellige demografiske verdier. Her kan vi lese at det ikke eksisterer store forskjeller innen kjønn og by/land. Lyttingen er også jevnt på landsdeler med ett unntak i Indre Østland (Østlandet uten Oslo/Akershus) som ligger 12-15 prosentpoeng lavere enn de andre landsdelene. Alder er den faktoren som gir størst utfall i digital lytting ved at eldre (60 år +) og yngre (15-29 år) lytter mest på digital radio. Digital lytting i gruppen 30-59 år ligger 6-9 prosentpoeng lavere enn de yngste og eldste. Her kan det bemerkes at 60 år + har hatt en spesielt stor økning i digital lytting siden høsten 2013.

Tabell 3: Digitalt radioutstyr benyttet for daglig radiolytting. Demografi.

Medietilsynet har kvalitetssikret TNS Gallups undersøkelse ved blant annet å gjenskape lyttertallet fra rådataene og sammenlikne Medietilsynets beregnede lyttertall med lyttertallet som fremgår av sluttrapporten fra TNS Gallup. Tilsynet har også sett etter uvanlige endringer i utviklingsmønsteret til lyttertallet. Kvalitetssikringen viste blant annet at lyttertallet var 56,4 prosent og ingen uvanlige endringer i utviklingsmønsteret til lyttertallet ble funnet. Medietilsynet anser på denne bakgrunn av lyttermålingen slik den fremgår av TNS Gallups sluttrapport kan legges til grunn for andelen digital radiolytting per 1. januar 2015.

¹⁸ Q4-tallene er basert på intervjuer fra juli-desember, mens punktmålingen er basert på desember-januar. Det sammenliknbare tallet for Q4-2014 er 51 %

Rapporten fra TNS Gallup er tatt inn som vedlegg 3 i statusrapporten.

4.2 Salgsstatistikk mv.

Til tross for at mottakerpenetrasjon ikke er et slukkevilkår, har Medietilsynet i tidligere statusrapporter tatt med informasjon om salgsstatistikker. Det kan være interessant å se om salgsstatistikker viser en økning eller nedgang i salg av digitale radiomottakere. Uavhengig av faktisk digital lytting, kan antall tilgjengelige digitale radiomottakere si noe om i hvor stor grad muligheten for digital lytting samlet sett er til stede i befolkningen. Medietilsynet har derfor valgt å inkludere informasjon om mottakerpenetrasjon også i foreliggende statusrapport.

Ifølge Elektronikkbransjens statistikker¹⁹ ble det i 2014 solgt totalt 1 095 000 radioapparater²⁰ i Norge. Av disse var totalt 667 000 digitale radiomottakere. Når det gjelder bilradioer, var totalsalget på 210 000 radioer, hvorav 112 000 digitale. Det er særlig innen kategoriene «separate enheter» og «bærbare radio» at digitalradioandelen har vært høy ved salg.

Elektronikkbransjen har ikke salgstall for adaptere. Årsaken er at hoveddelen av omsetningen av adapterløsninger skjer gjennom aktører som ikke er medlemmer av bransjeorganisasjonen.

Salgsutviklingen de siste fem årene fordelt på type mottaker kan illustreres slik:

Tabell 4: Salgsutvikling digitale radiomottakere 2010-2014

Kategori mottaker	2010	2011	2012	2013	2014
Stasjonære anlegg	1 000	9 000	17 000	40 000	75 000
Bordradioer	60 000	92 000	76 000	130 000	170 000
Bilradioer	12 000	26 000	40 000	*120 000	112 000
Bærbare radioer	8 000	8 000	87 000	220 000	310 000
Totalsalg - digitale radioer	81 000	135 000	220 000	511 000	667 000

(* 90 000 er radioer i nybil. 30 000 er løssalg av CD/DVD/TUNER. Totalt 120 000.)

For øvrig fremgår det av undersøkelser gjennomført av Statistisk sentralbyrå at 44 prosent av befolkningen hadde DAB-radio i 2014²¹, mot 32 prosent i 2013, 28 prosent i 2012, 22 prosent i 2011, 21 prosent i 2010 og 18 prosent i 2009. I tillegg kan det nevnes at Medietilsynets punktmåling for desember 2014/januar 2015 viser at estimert antall DAB-apparater i norske husstander er 2 168 551 per 1. januar 2015.

¹⁹ Tall oppgitt i hele tusen

²⁰ Tallene fra Elektronikkbransjen inkluderer ikke radiomottakere i datamaskiner, digitale mottakerbokser, mobiltelefoner og MP3-utstyr.

²¹ <http://ssb.no/kultur-og-fritid/artikler-og-publikasjoner/ny-radioteknologi-mest-populart-blant-eldre?tabell=216887>

Daglig radiolytting på digitale plattformer er på 56 prosent per 1. januar 2015.

Det ble solgt 1 095 000 radioapparater i 2014. Av disse var 667 000 digitale radiomottakere.

Undersøkelser viser at 44 prosent av befolkningen hadde DAB-radio i 2014. Estimert antall DAB-apparater i norske husstander er 2 168 551 per 1. januar 2015.

Vedlegg 1: Produktutvalg – adapterløsninger (per 1. januar 2015)

Datablad, adapter for bil				Antall: 22					
Oppdatert februar 2015		Prisområde:		499 - 3.500					
(ekskl. montering)									
Varemerke	Modell	Laveste pris	Utsalgssted	Bilde	Kategori adapter **			Antennetype	Kommentar
					Plug'n Play	Semi-integrert	Full-integrert		
(eksempel)									
Alpine	Ezi-DAB	2.390	bilradiospes.no			X		Glassklebeantenne	Kablet fjernkontroll med eget display.Rask/stabil kommandorespons. Strøm fra multikontakt. (Basert på PURE 300Di)
Alpine	TUE-DAB1U	1.890	bilradiospes.no			x		ikke oppgitt	Tilpasset Alpine multimediaenheter, passer også 24V,
ACX	ADABTER	1.495	bilradiospes.no			x		Glassklebeantenne	Trådløs fjernkontroll, FM-overføring, AUX in, Service Following
Asuka/KUFATEC	DAB-bundle	3.850	bilradiospes.no				x	(ukjent)	Skreddersøm for utvalgte merker/modeller. Pris ex montering.
Caliber	PMT 700D	795	bilradiospes.no		X			Tråd, for plassering i frontruten	Settes i 12V-uttaket, AUX. Også 24V.
Clarion	DAB-302E	1.195	bilradiospes.no			x		Glassklebeantenne	Tilpasset Clarion`s multimediaenheter
Clarion	DAB-404E	1.990	bilradiospes.no			x		ikke oppgitt	Tilpasset Clarion`s multimediaenheter
Connects2	AutodabGO	1.395	bilradiospes.no		X			Glassklebeantenne	
Connects2	AutoDAB SWC	2.995	AutoHifi.no				x	Glassklebeantenne	Rattstyring, talestyrt meny.
Connects2	AutoDAB Lite	1.995	Autohifi.no			x		Glassklebeantenne	Pris inkl. Antenne, ex montering
Connects2	Autodab AV	1.995	Autohifi.no			x		Glassklebeantenne	Pris inkl. Antenne, ex montering, lyd+bildeoverføring m/linjekabel
Dension	DABACC1	1.295	Bilradiospesialisten				X	Ikke inkl. Glassantenne anbefales (+395...)	* Krever Dension Gateway-enhet (2995.-), pris uten antenne. Kan benytte bilens originale betjening. Komplette pris: 4.885.-
Dension	DBU2GEN	1895.-	Bilradiospesialisten				X	Ikke inkl., klebeantenne anbefales	Braker USB-inngangen for lydoverføring og betjening, kontrolleres som om den var en mp3-spiller. Passer mange biler, ikke alle.

Varemerke	Modell	Laveste pris	Utsalgsssted	Bilde	Kategori adapter **			Antennetype	Kommentar
					Plug`n Play	Semi-integrert	Full-integrert		
(eksempel)									
Dension	DBP1GEN	1.595	autohifi.no			X		Pris ex. antenne (ca. 300kr tillegg).	Styres via Smartphone.
Dension	GatewayPro DAB+	3.195	bilradiospes.no				X	Ikke inkl. i prisen	DAB+. Mulighet for bluetooth, iPhone-integrasjon med mer.
Media DAB	Universal DAB+ Tuner	2495	radiobutikken.no			X	X	Klebeantenne	Original rattbetjening brukes, alternativt fjernkontroll. Kanalindikasjon i bilens originaldisplay.
POP	POPyourCar	1.295	radiobutikken.no,		X			Integrert antenne. Ekstern mot pristillegg.	
Power	PCAD014	499	Expert		X			Tråd, for plassering i frontruten	Settes i 12V-uttaket, AUX
PURE	Highway 300Di	1.699	BilXtra, Radiobutikken.no			X		Pris ex montering. Klebeantenne.	Kablet fjernkontroll med eget display Rask/stabil kommandorespons. Strøm fra multikontakt.
Robtec	DAB+ Adapter	999	Coop		X			Klebeantenne og magnetfotantenne	Plug`n Play, Service Following.
Senz	SCADBT214	1.299	Expert		X			Klebeantenne	Eget display for å vise DAB-kanaler. Strøm fra sigarettenneruttak.
Tiny Audio	C2	629	Proshop.no		X			Tråd, for plassering i frontruten	Settes i 12V-uttaket, AUX
Tiny Audio	C1	1.495	Bilradiospesialisten			X		Klebeantenne	Viser DAB-kanal i FM-radioens display, trådløs fjernkontroll for styring. Strøm fra sigarettenner-uttak
Tiny Audio	C3	1.295	Lefdal, Elkjøp, Siba...		X			Klebeantenne	Eget display for å vise DAB-kanaler. Strøm fra sigarettenneruttak.
VST	DAB your CAR	1.495	veibel.no			X		Klebeantenne	Viser DAB-kanal i FM-radioens display, trådløs fjernkontroll for styring. AUX. (Tillegg Bluetooth: 695.-)

**

Plug'n Play
Semi-integrert
Full-integrert

All montering på overflaten, ingen demontering av riginalt utstyr påkrevet
Fjernkontroll for betjening av DAB-adapteret, skjulbar hovedenhet
Helt skjult montering, betjening via rattkontroll el. annen original betjening mulig

Vedlegg 2: Produktutvalg – Bilradio - DAB+ (per 1. januar 2015)

Datablad, DAB-radioer for bil						
Oppdatert februar 2015		Antall: 50		Prismråde: 979 - 22.000		
Varemerke	Modell	Pris	Utsalgssted (eksempel)	Bilde	Kommentar	Type
ALPINE	CDE-136BT	2.339	xtremecar.no		USB, AUX, Bluetooth	1Din
ALPINE	INE-W925R	8.990	Bilradiospesialisten		DVD, Bluetooth	2Din
ALPINE	INE-W987D	14.000	audiocom.no		DVD, Navi, USB, Bluetooth	2DIN
ALPINE	X-800U-D	13.490	xtremecar.no		8", DVD, Navi, USB, Bluetooth, ...	2DIN
ALPINE	X-800D-ML	22.000	audiocom.no		Spes. for Mercedes: Navi, Bluetooth, USB,	2DIN
BILTEMA	BilstereoDAB	995	Biltema		AUX, USB, SD-kort, Bluetooth	1DIN
Blaupunkt	Philadelphia 835	12.995	Bilradiospesialisten		Spes. For VW, Seat, Skoda: Visning av bilens klimakontroll m.m., Navi, Bluetooth, DVD, AUX, USB.	2DIN
Blaupunkt	Stockholm 230	2.990	Bilradiospesialisten		CD, USB, AUX, Bluetooth	1DIN
Clarion	CZ-703DAB	2.995	Bilradiospesialisten		Inkl DAB-modul DAB-302E	1Din
Clarion	NX-502E DAB	6.990	Bilradiospesialisten		DVD, Bluetooth, USB m.m.	2DIN
Clarion	CZ-505E	1.990	autohifi.no		USB, Bluetooth, minnekortleser	1Din
Clarion	VX-404E	3995.-	autohifi.no		Krever separat DAB-modul; tillegg kr. 1990	2Din

Varemerke	Modell	Pris	Utsalgssted (eksempel)	Bilde	Kommentar	Type
Clarion	NX-702E DAB	8.990	Bilradiospesialisten		Navi, Bluetooth, TV (!) m.m.	2DIN
Connects2	BEAT490	1.990	Bilkomponenter.no		USB, SD-kort, CD, iPhone-integrasjon	1-DIN
Connects2	BEAT390	2.390	Bilkomponenter.no		AUX, USB, SD-kort, forb. for rattbetjening	2DIN
Dynavin	D99+	7.995 + modul	Strømmen Bilradio		Tilpasning for ulike bilmerker: (krever DAB+ tilleggsmodul) CD, AUX, Bluetooth.	2DIN
JVC	KD-DB95BT	1.495	bilradiospes.no		AUX, USB, Bluetooth. u/antenne.	1DIN
JVC	KD-DB60AT	1.990	Strømmen Bilradio		AUX, USB (iPhone-kontroll)	2DIN
JVC	KD-DB65E	1.195	Bilradiospesialisten		AUX, USB, rattkontroll-forb., u/antenne.	1DIN
JVC	KD-DB52AT	1495	Strømmen bilradio		AUX, USB, Bluetooth-forb.	1Din
JVC	KD-DB53	1.499	Radiobutikken.no		AUX, USB, bluetooth forberedt, fjernkontroll	1Din
KENWOOD	KDC-DAB43U	1.590	Strømmen Bilradio		USB, AUX. Antenne inkludert.	1Din
KENWOOD	KDC-DAB41U	1.995	Eikens Bilstereo		AUX	1Din
KENWOOD	KDC-DAB34U	1.495	bilradiospes.no		USB, AUX, iPhone-kontroll, mulighet for rattstyring. Antenne inkludert.	1Din

Varemerke	Modell	Pris	Utsalgssted (eksempel)	Bilde	Kommentar	Type
KENWOOD	KDC-BT73DAB	2.285	Bilkomponenter.no		Bluetooth, USB, rattkontroll-forb.	1Din
KENWOOD	DDX-4025DAB	3.495	Strømmen Bilradio		DVD, AUX, USB, touch-skjerm, iPod-kontroll, Bluetooth	2DIN
KENWOOD	DDX-5025DAB	4.995	Bilradiospesialisten		DVD, AUX, USB, touch-skjerm, iPod-kontroll, Bluetooth, HDMI m.m.	2DIN
KENWOOD	DNN-6250DAB	11.995	Bilradiospesialisten		DVD, Navigasjon, WiFi, Bluetooth m.m.	2DIN
KENWOOD	DNN-9230DAB	13.995	Bilradiospesialisten		DVD, Navigasjon, WiFi, Bluetooth, speech-to-text m.m.	2DIN
KENWOOD	DNX-4210	8.490	Tromsø Bilstereo		Navigasjon, DVD, iPhone-integrasjon, 6.1"	2Din
KENWOOD	DNX-4250DAB	9.995	Bilradiospesialisten		DVD, Navigasjon, WiFi, Bluetooth m.m.	2DIN
KENWOOD	DNX-521DAB	11.995	Importpris.no		Spes. for VW, Seat, Skoda: Navi, Bluetooth, DVD, AUX, USB.	2DIN
KENWOOD	DNX-521DAB	11.995	bilradiospes.no		Spes. for VW, Seat, Skoda: Navi, Bluetooth, DVD, AUX, USB, iPhone integrasjon	2Din
KENWOOD	DNX-7250DAB	12.995	Bilradiospesialisten		Navi, DVD, Bluetooth,	2DIN
LG	LCS710DAB	1.590	Elektronikklageret		AUX, USB,	1Din
Pioneer	MVH-270DAB	979	bilradiospes.no		Radio u/CD, USB, Service Following DAB>DAB / DAB>FM	1Din

Varemerke	Modell	Pris	Utsalgssted (eksempel)	Bilde	Kommentar	Type
PIONEER	DEH-4700DAB	1.290	bilradiospes.no		USB, AUX, iPod-integrasjon, Service Following DAB>DAB / DAB>FM	1DIN
PIONEER	DEH-X6500DAB	1.690	Eikens Bilstereo		AUX, USB (iPhone-kontroll)	1Din
PIONEER	DEH-X6600DAB	1.290	Johnsen Elektro		AUX, USB (iPhone-kontroll)	1Din
PIONEER	DEH-6700DAB	1.490	bilradiospes.no		USB, AUX, iPhone-integrasjon, valgbar displayfarge. Service Following DAB>DAB / DAB>FM	1Din
PIONEER	DEH-X8500DAB	1.949	AS Radioservice		USB, AUX, Bluetooth	1Din
PIONEER	DEH-X8700DAB	2.490	Strømmen Bilradio		USB, AUX, Bluetooth, iPhone integrasjon, valgbar displayfarge, Service Following DAB>DAB / DAB>FM	1Din
PIONEER	AVIC-F950DAB	7.998	Eikens Bilstereo		6.1", Bluetooth, DVD, App-mode, iPhone-integrasjon m.m.	2Din
PIONEER	AVIC-F960DAB	6.979	Bilstereosenteret.no		Navi, DVD, AUX, 2 USB	2Din
PIONEER	AVIC-F60DAB	9.490	bilradiospes.no		Navi, DVD, AUX, 2 USB, 7"	2Din
PIONEER	AVH-X3500DAB	3.912	Multicom.no		DVD, AUX, USB, Bluetooth	2Din
PIONEER	AVH-X3600DAB	3.450	Bilstereosnteret.no		DVD, AUX, USB, Bluetooth	2Din
SONY	CDX-DAB500ANT	1.190	NetOnNet, Lefdal		Inkl.antenne	1Din
SONY	MEX-N6000BD	1.895	Bilstereosenteret.no		Bluetooth, USB, AUX, valgbar displayfarge, App Remote,	1DIN
SONY	CDX-DAB700U	1.590	Lefdal.com		AUX, USB, fjernkontroll	1Din

Digitalradiundersøkelsen

Punktmåling: Des 2014 og
jan 2015

Oppsummering

- I *Punktmålingen 2014/2015* svarer 70 prosent av befolkningen 15 år + at de lyttet til en radiokanal «i går». 49 prosent av befolkningen lyttet til en NRK-kanal "i går". 30 prosent av befolkningen lyttet til en kommersiell kanal.
- 55 prosent av befolkningen har tilgang til minimum en type DAB-radio, dvs. stasjonær DAB (inkl. adapter), DAB i bil (inkl. adapter) eller DAB-lommeradio. Estimert er det omtrent 2,2 millioner DAB-apparater i norske husholdninger. Vi regner da med både stasjonær-DAB, DAB i bil og DAB-lommeradio.
- 85 prosent av befolkningen har tilgang til utstyr som gir mulighet for internettradio, dvs radio via PC, Mac, mobil, nettbrett eller WiFi-apparat. 77 prosent av befolkningen har en digital TV-mottaker som muliggjør tilgang til radio.
- 56 prosent av den daglige radiolyttingen skjer på en digital plattform. De unge under 30 år og de eldre over 60 år, er de mest ivrige digitale lyttere.
- «God lydkvalitet» fremheves av flest som den viktigste egenskapen med DAB.
- 84 prosent av befolkningen svarer at de kjenner til overgangen til digitalradio i Norge

Metode

- Feltperioden er gjennomført fra og med 1. desember 2014 til og med 31. januar 2015
- Antall intervjuer: 1000
- Landsrepresentativ 15 år +
- Telefonintervju (CATI)

Målingen er gjennomført siden september 2012. Gjennom rapporten vil vi gjøre sammenligninger mot tidligere rapporteringer.

Vekting

TNS Gallup er opptatt av å rapportere så korrekt som mulig fra markedene vi undersøker.

I denne forbindelse har vi tatt hensyn til radiomålingen PPM som rapporterer data for radiobefolkningen.

I tillegg til at vi har vektet undersøkelsen på alder og kjønn har vi også vektet mot offisielle PPM-tall fra samme periode som undersøkelsen ble gjennomført – desember 2014 til og med januar 2015.

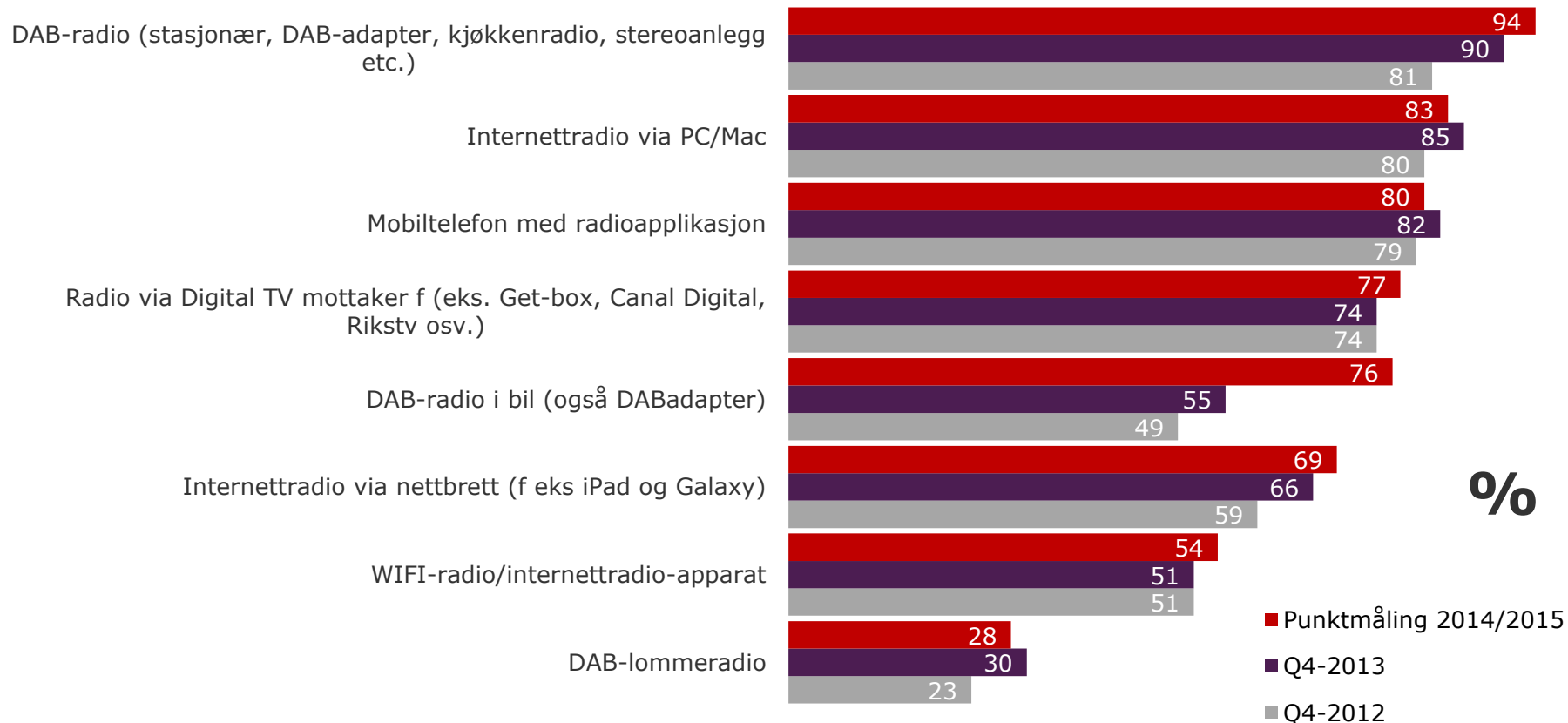
1

Kjennskap til digitale lyttermåter

Total kjennskap digitalradio

Uhjulpen + hjulpen

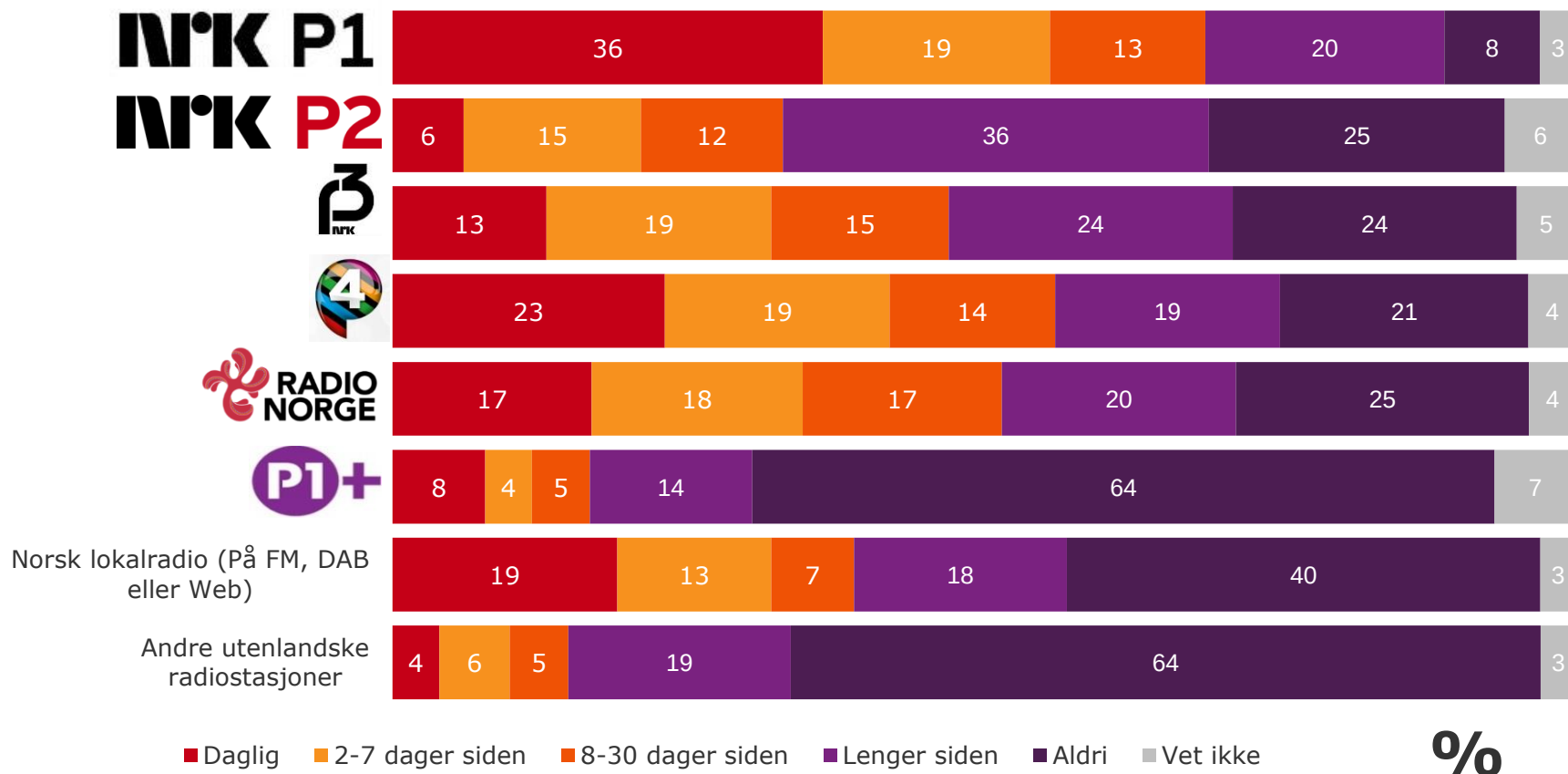
Base n= 1000

2

Lytting på radiokanaler

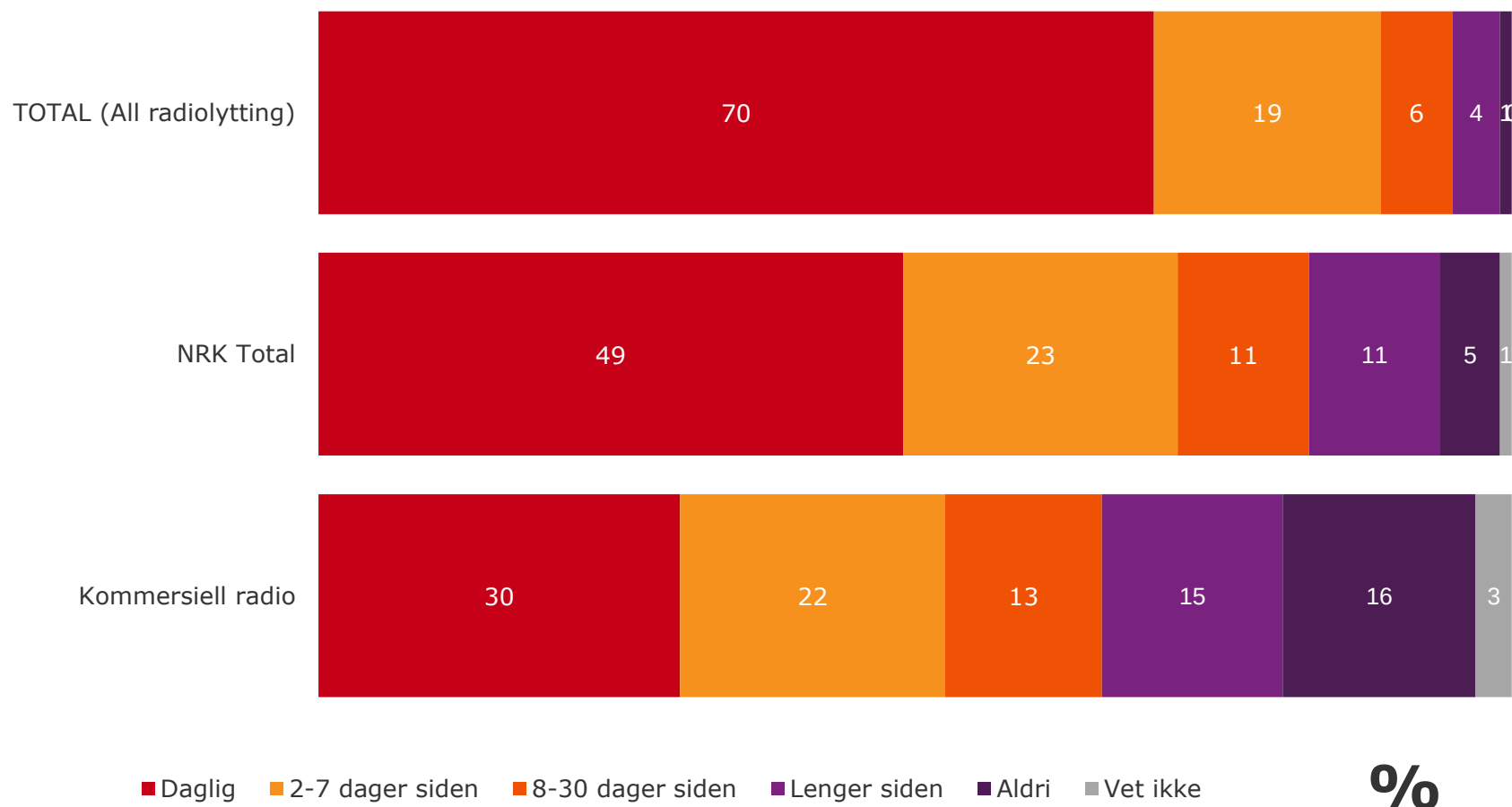

Lytting på radiokanaler

Base: n= 1000

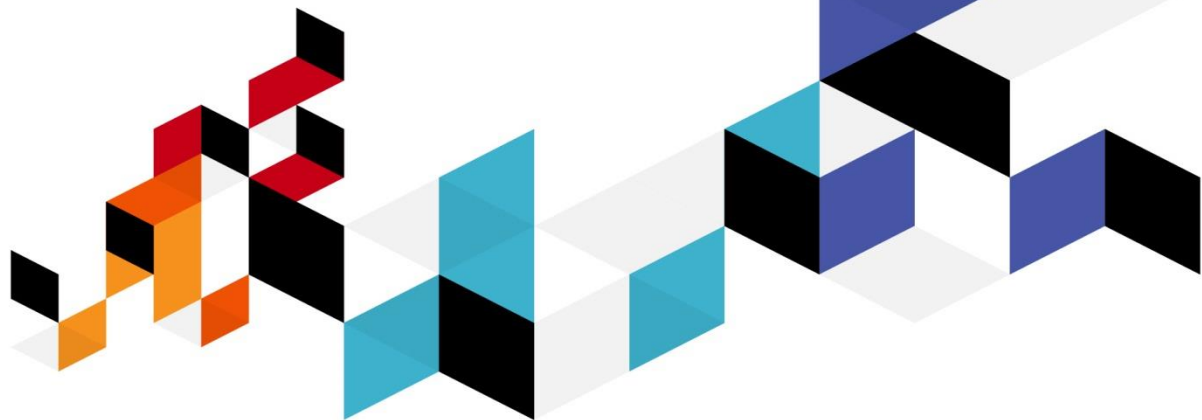
Lytting på radiokanaler

Base: n= 1000

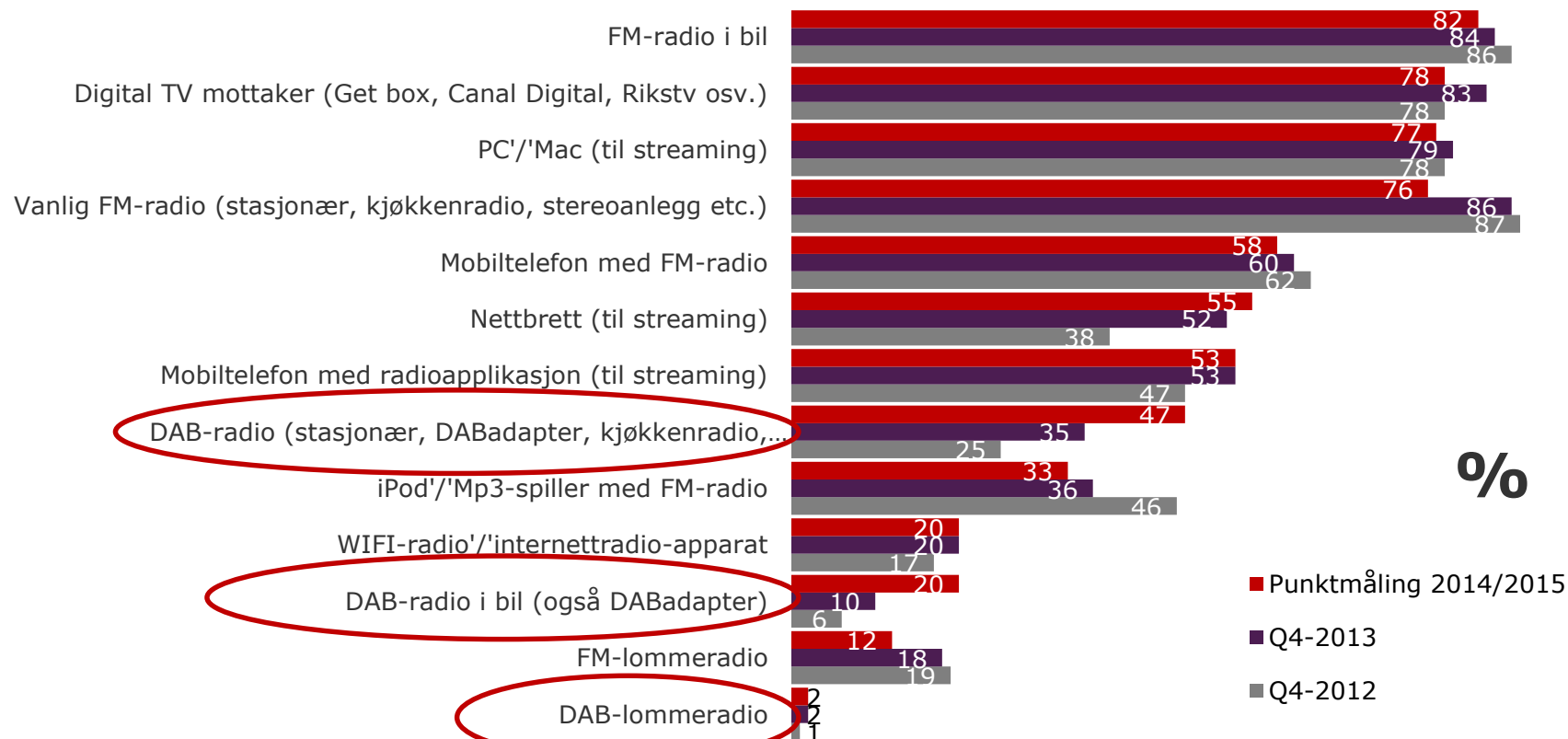
3

Tilgjengelig utstyr for radiolytting

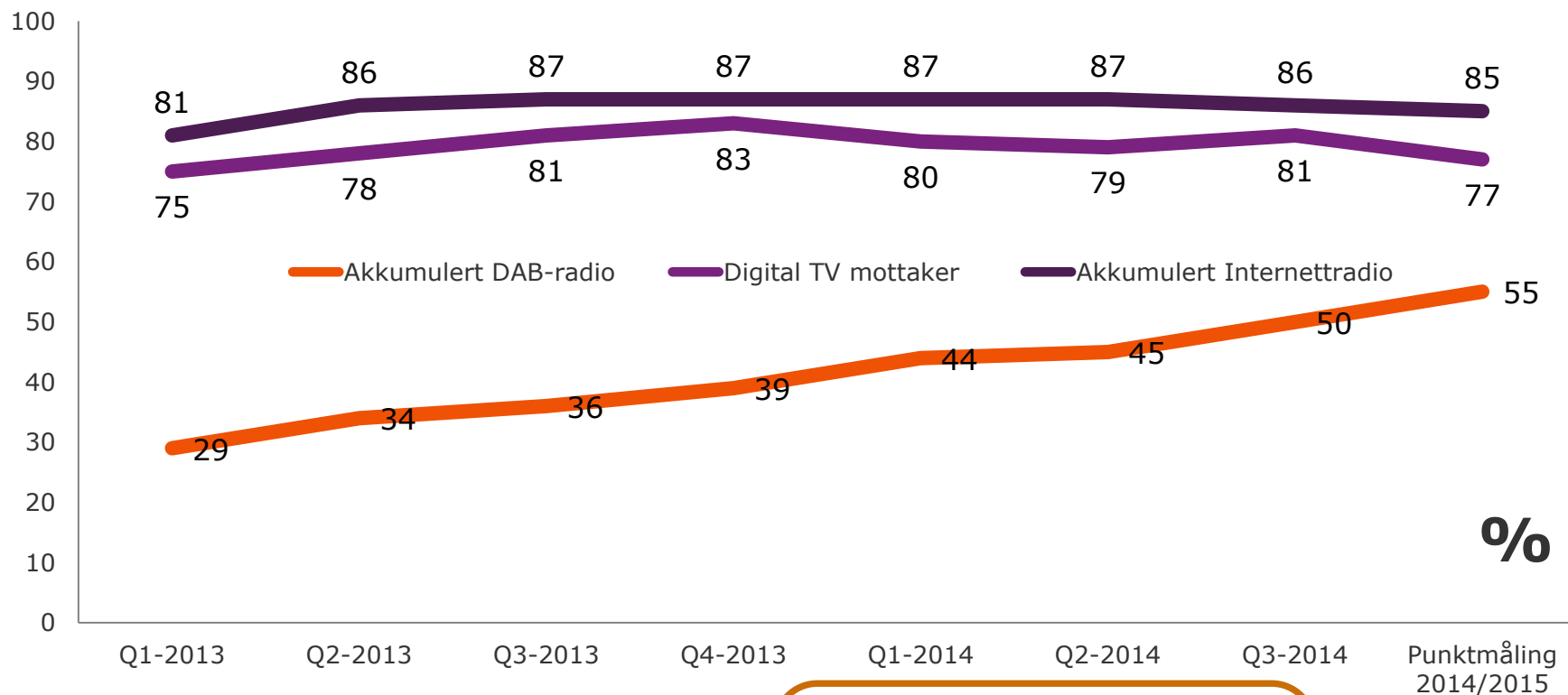
Tilgjengelig utstyr for radiolytting

Spørsmål: Når du lytter på radio/radioprogram er det mange mulige typer teknisk utstyr som kan benyttes. Hvilke typer teknisk utstyr har du eller din husstand til å høre på radio?

Tilgjengelig digitalt utstyr for radiolytting

Spørsmål: Når du lytter på radio/radioprogram er det mange mulige typer teknisk utstyr som kan benyttes. Hvilke typer teknisk utstyr har du eller din husstand til å høre på radio?

Base n= 1000

Internettradio: Via PC/Mac, mobil med radioapp., nettbrett, WiFi/internett-radioapparat

DAB-radio: DAB-radio (inkl adapter), DAB-radio i bil (inkl adapter), DAB-lommeradio

TNS Gallup
Digitalradiundersøkelsen

© TNS

Medietilsynet
NORWEGIAN MEDIA AUTHORITY

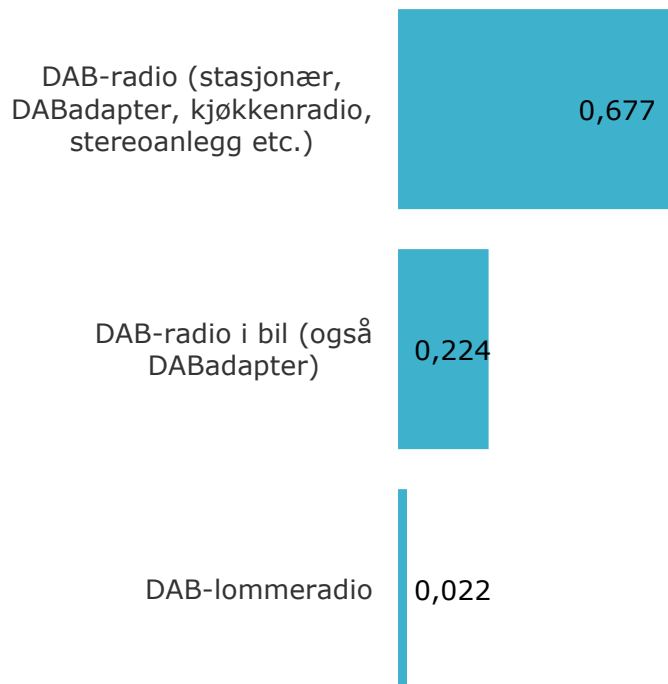
4

Antall apparater

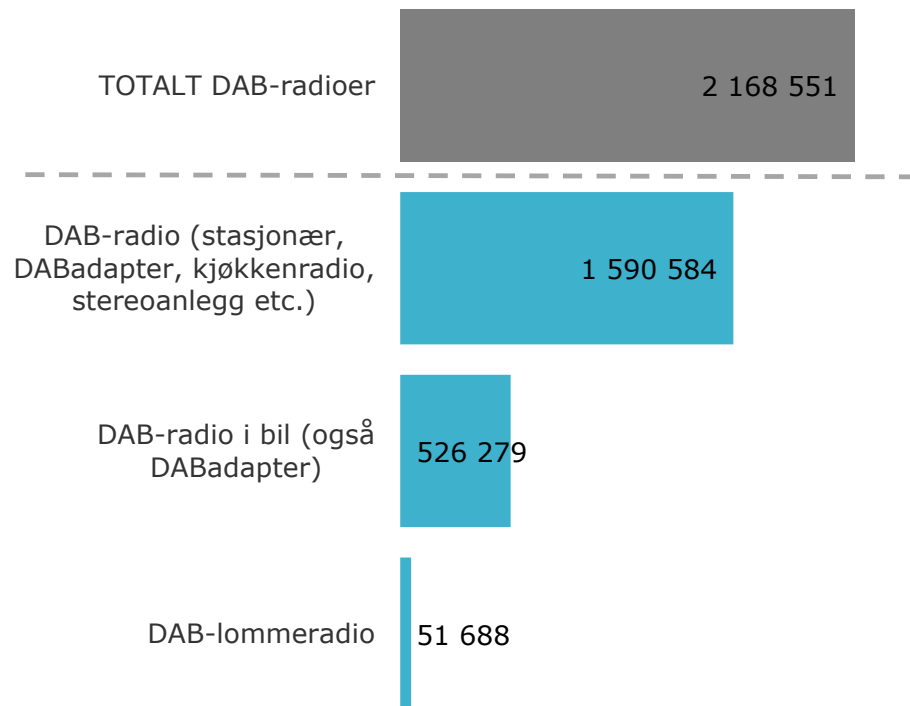

Estimert antall DAB-apparater i Norge

Estimert snittandel DAB-apparater i norske husstander

Estimert totalantall DAB-apparater i norske husstander

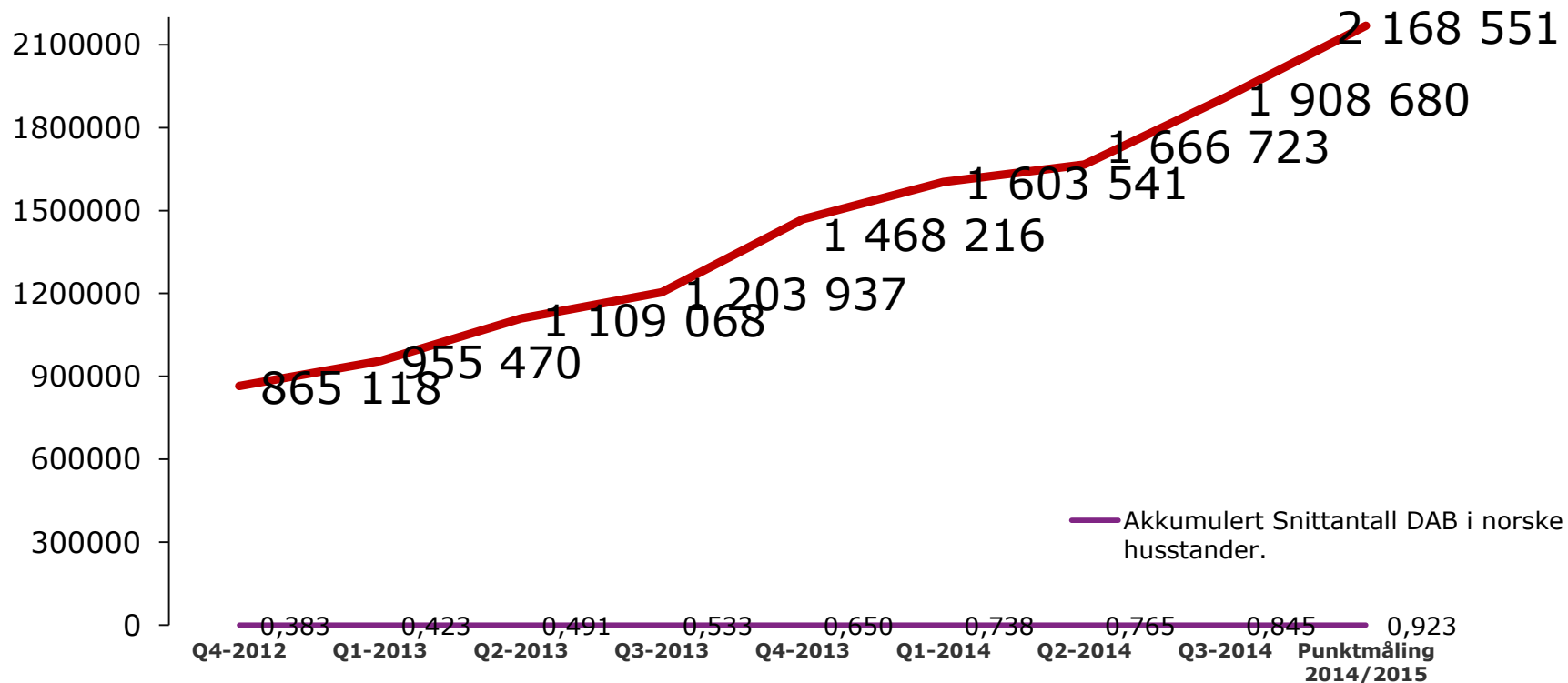

Base: n= 1000

Basert på SSBs statistikk over antall husstander: 2 349 460

Utvikling: Estimert antall DAB-apparater i Norge

Spørsmål: Når du lytter på radio/radioprogram er det mange mulige typer teknisk utstyr som kan benyttes. Hvilke typer teknisk utstyr har du eller din husstand til å høre på radio?

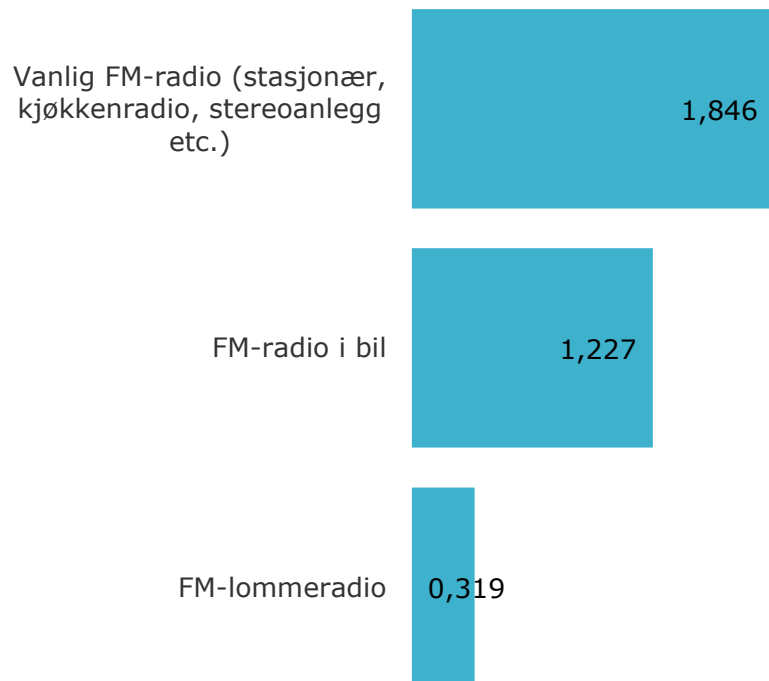

Base: n= 1000

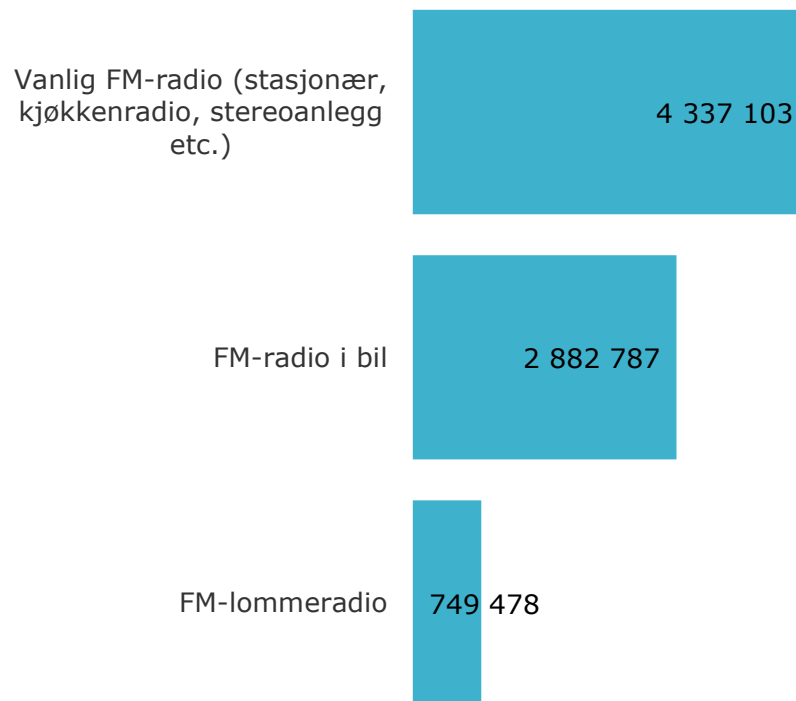
Basert på SSBs statistikk over antall husstander: 2 349 460

Estimert antall apparater som blir berørt av slukking av FM-nettet

Estimert snittantall FM-apparater i norske husstander

Estimert totalantall FM-apparater i norske husstander

Base: n= 1000

Basert på SSBs statistikk over antall husstander: 2 349 460

Estimert antall apparater som blir berørt av slukking av FM-nettet

Estimert antall apparater som blir berørt av en slukking av FM-nettet, per årsskiftet 2014 - 2015

7 969 368

Base: n= 1000

Basert på SSBs statistikk over antall husstander: 2 349 460

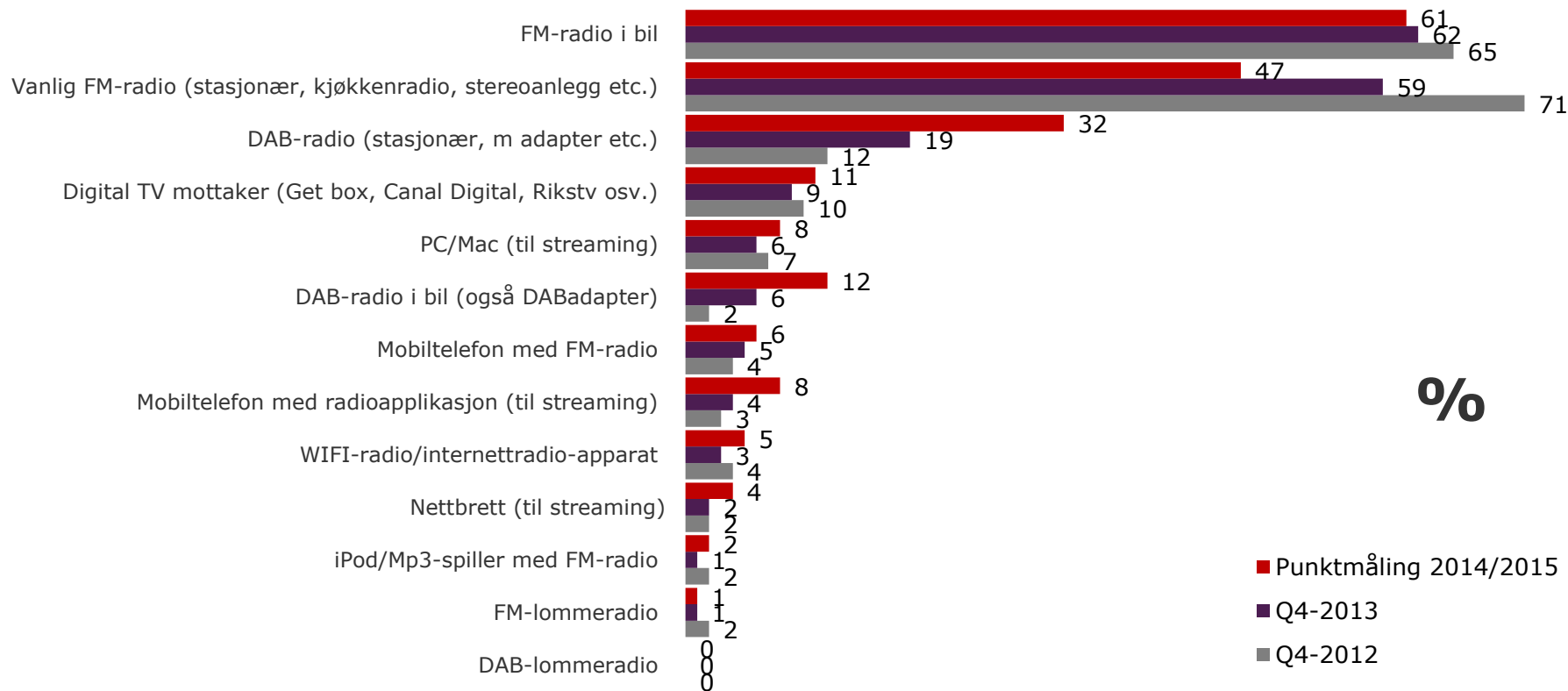
5

Utstyr benyttet for radiolytting

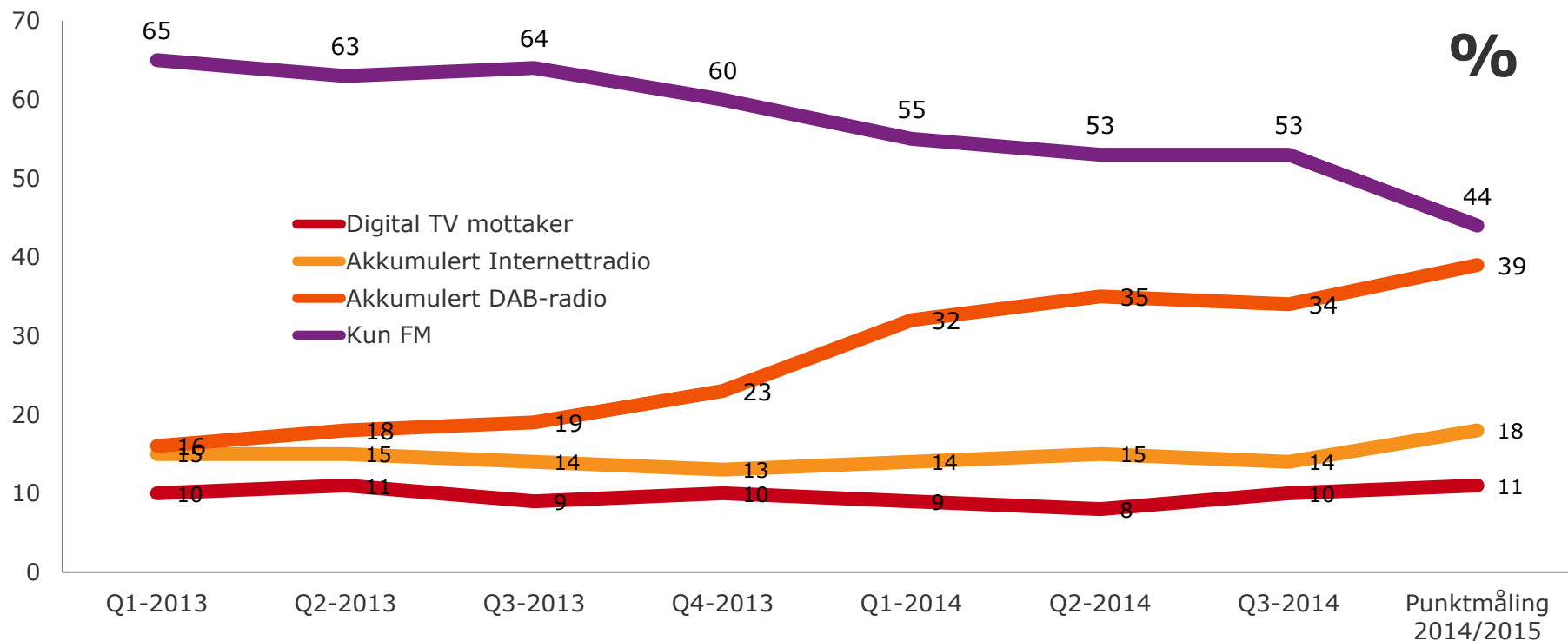
Utstyr benyttet for daglig radiolytting

Spørsmål: [Til de som lyttet på radio i går] Jeg leser nå opp ett og ett alternativ og vil vite om du brukte denne typen utstyr til radiolytting i går?

Utvikling: Utstyr benyttet for daglig radiolytting

Spørsmål: [Til de som lyttet på radio i går] Jeg leser nå opp ett og ett alternativ og vil vite om du brukte denne typen utstyr til radiolytting i går?

Base: n= 703

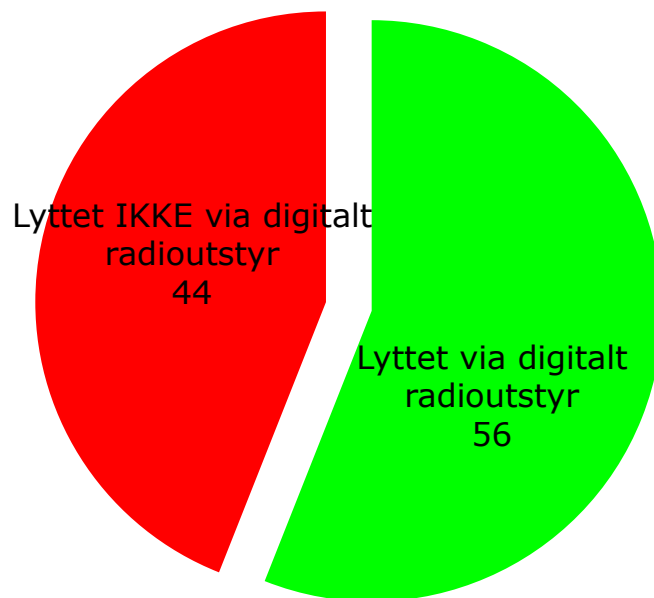
OBS! "n" viser til de som lyttet til radio "i går"

Internettradio: Via PC/Mac, mobil med radioapp., nettbrett, WiFi/internett-radioapparat

DAB-radio: DAB-radio (inkl adapter), DAB-radio i bil (inkl adapter), DAB-lommeradio

Andel av daglige lyttere som lytter digitalt

Spørsmål: [Til de som lyttet på radio i går] Jeg leser nå opp ett og ett alternativ og vil vite om du brukte denne typen utstyr til radiolytting i går?

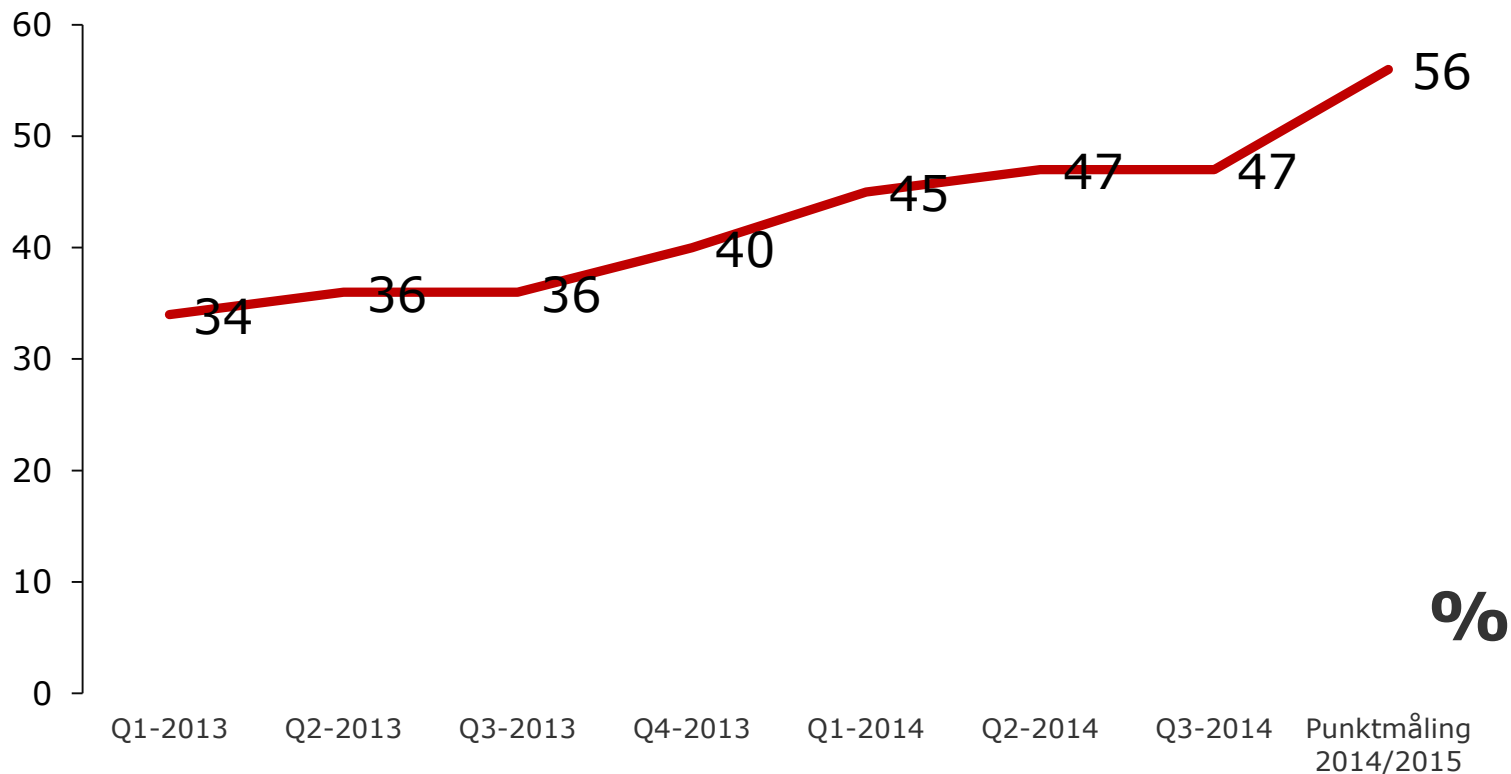
Digitalt radioutstyr: Via PC/Mac, mobil med radioapp., nettbrett, WiFi/internett-radioapparat, DAB-radio (inkl adapter), DAB-radio i bil (inkl adapter), DAB-lommeradio og digital TV mottaker

Base: n= 703

OBS! "n" viser til de som lyttet til radio "i går"

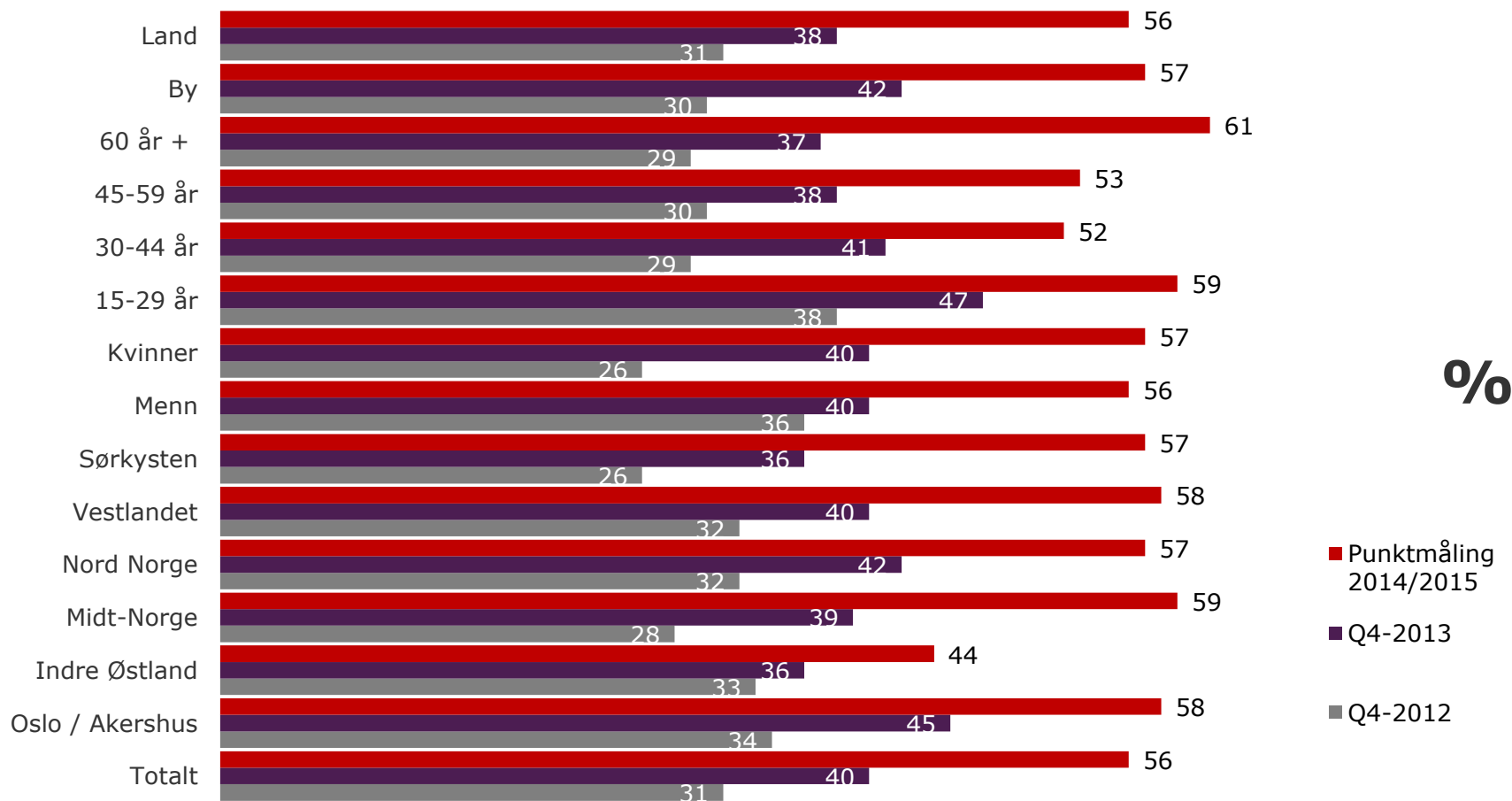
Utvikling: Andel av daglige lyttere som lytter digitalt

Spørsmål: [Til de som lyttet på radio i går] Jeg leser nå opp ett og ett alternativ og vil vite om du brukte denne typen utstyr til radiolytting i går?

Base n=703

Andel av daglige lyttere som lytter digitalt. Demografi

Base: 703

OBS! "n" viser til de som lyttet til radio "i går"

Digitalt radioutstyr benyttet for daglig radiolytting

Estimert antall personer over
15 år som benyttet digitalt
radioutstyr til å lytte på radio
«i går»: **1 644 878**

Base: N= 1000 (befolkningen), n=703 (daglige lyttere)

Basert på SSBs statistikk over personer over 15 år: **4 178 211**

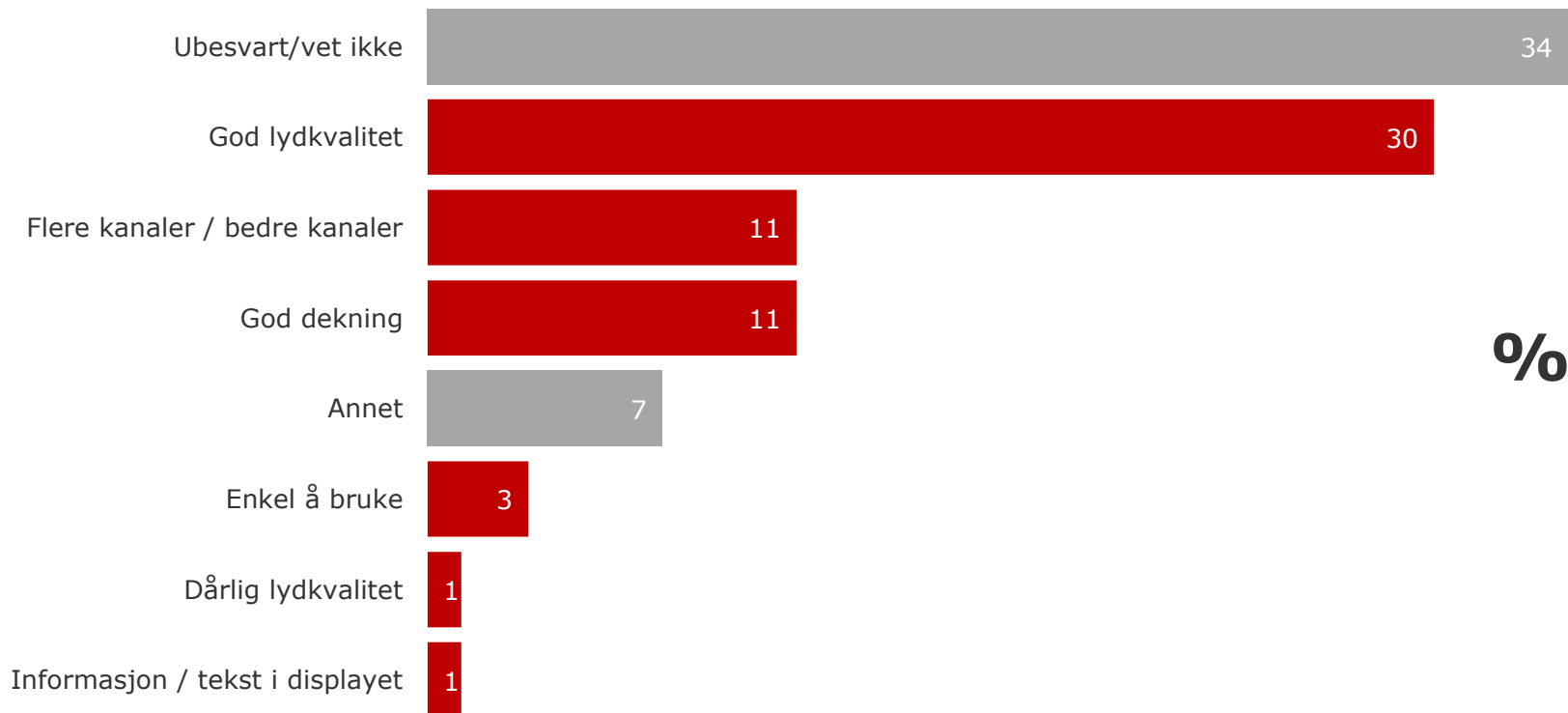
6

Viktigste egenskaper med DAB-radio

Viktigste egenskapen med DAB-radio. Blant de som eier DAB-radio

Spørsmål: [Gjelder de som svarer at de har en av de tre DAB-radiotypene] Hva er etter ditt syn den viktigste egenskapen ved DAB digitalradio [uhjulpet spørsmål]?

Base: n=554

"n"= Alle som har tilgang til DAB-utstyr

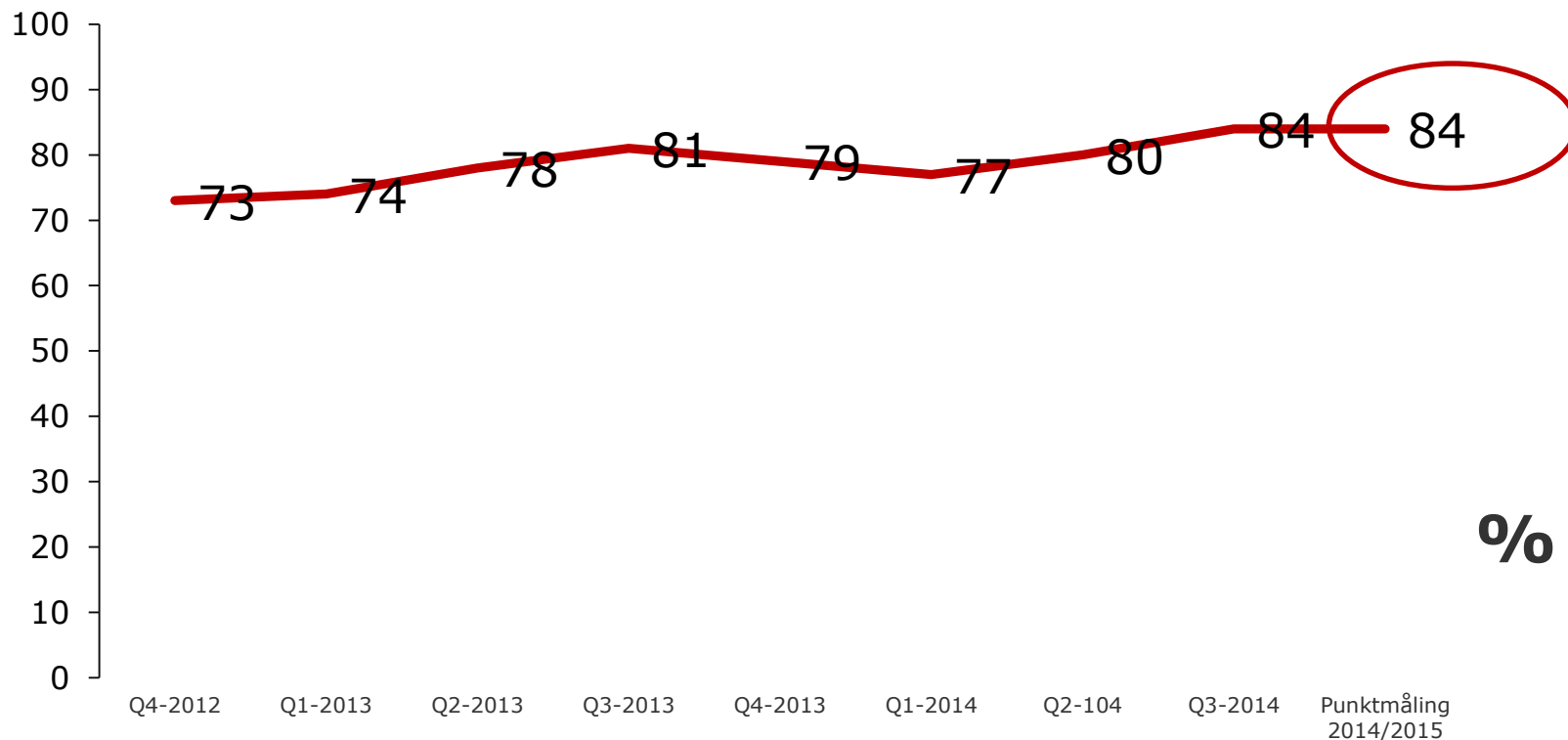
7

Kjennskap om overgangen til digitalradio

Kjennskap til overgangen til digitalradio

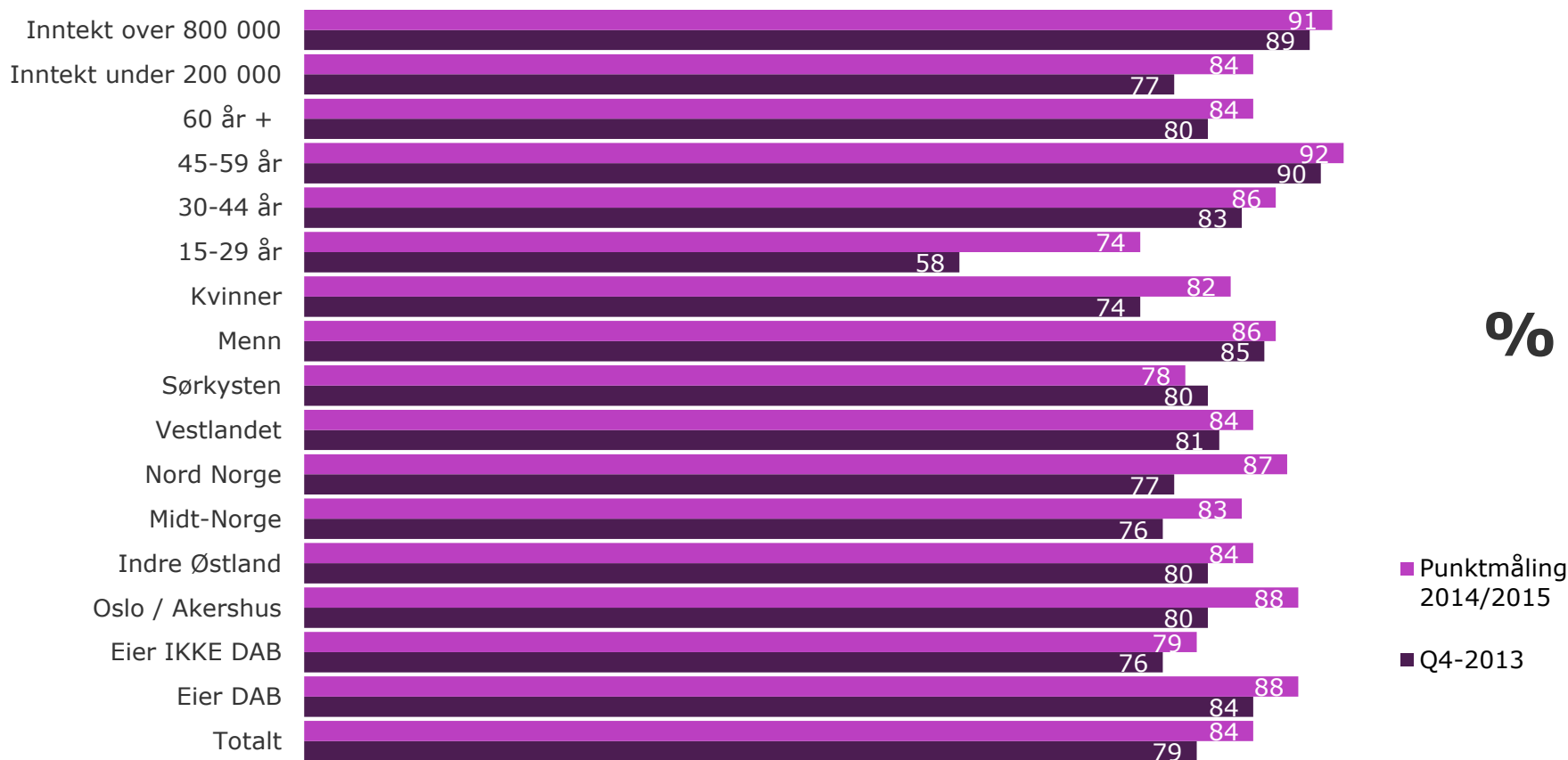
Andel som kjenner til at det skjer en overgang fra FM-radio til digitalradio i Norge?

Base: n= 1000

Kjennskap til overgangen til digitalradio - Demografi

Spørsmål: Kjenner du til at det skjer en overgang fra FM-radio til digitalradio i Norge?

Base: n = 1000

Kjennskap til overgangen til digitalradio

Spørsmål: I mai 2011 behandlet Stortinget et forslag om overgang til digital kringkasting. Hvilken beslutning tror du ble tatt?

Base: n= 1000

Berørt av overgangen til DAB

I hvilken grad tror du at overgangen til digital radio vil berøre deg?

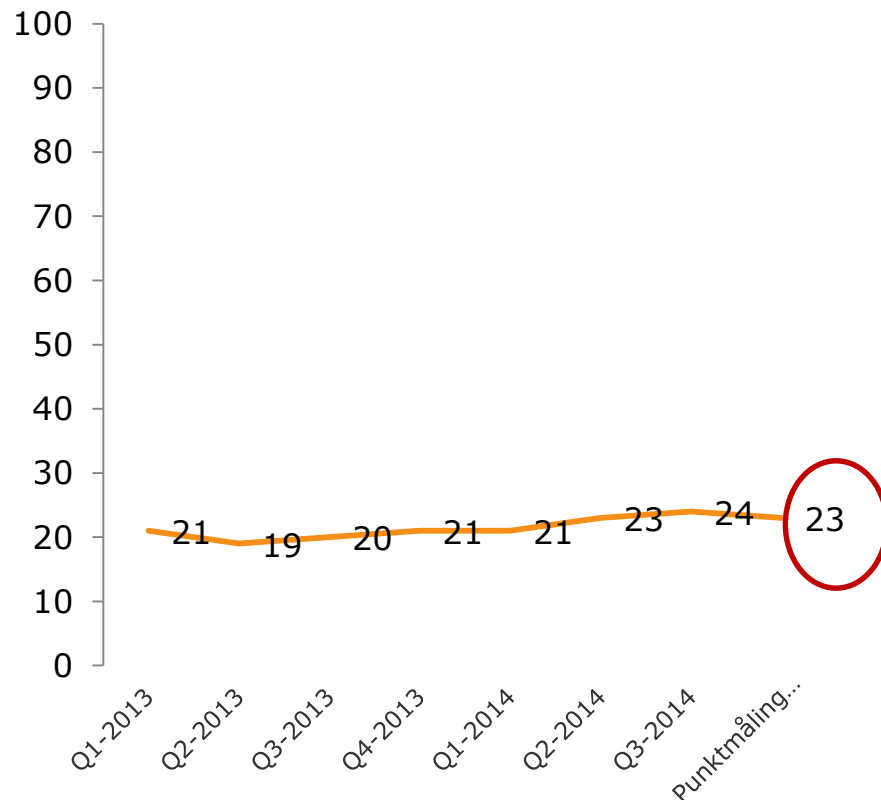

- I svært stor grad
- I stor grad
- I noen grad
- I liten grad
- I svært liten grad

Base: n= 1000

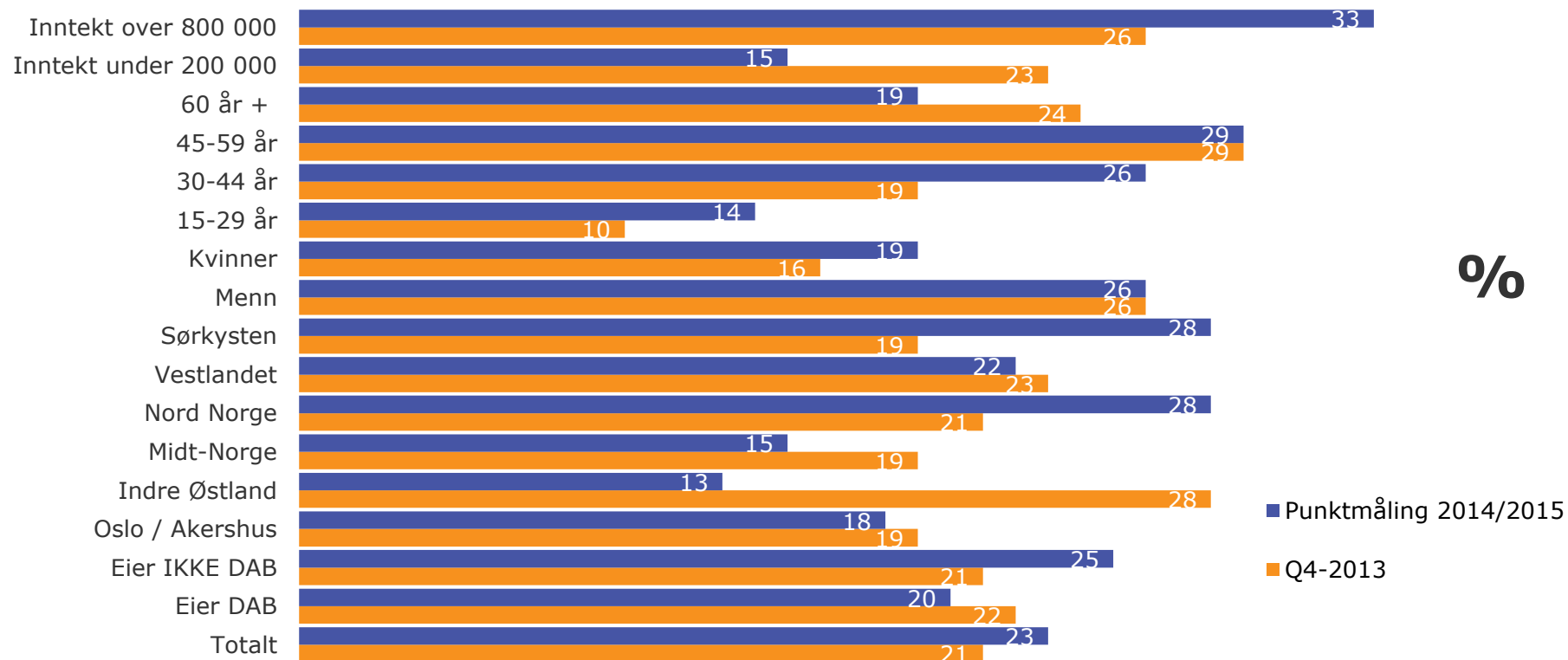
OBS! Andelen "ubesvart / Vet ikke" er ikke med i grafen

Utvikling: Andel som svarer «i svært stor...» eller «i stor grad» blir berørt

Berørt av overgangen til DAB- Demografi

Forklaring: Andel som svarer at de «i svært stor...» eller «i stor grad» blir berørt av overgangen

Base: n = 1000

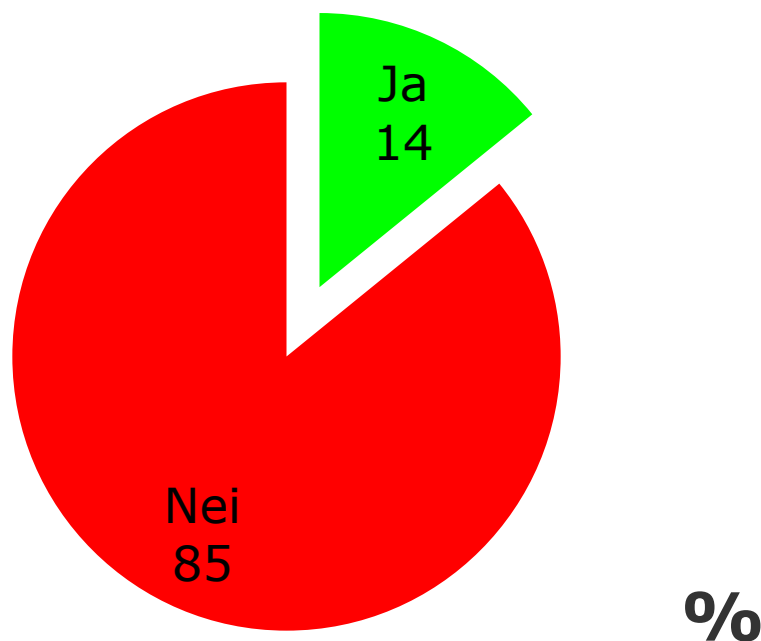
8

Informasjon om overgangen til digitalradio

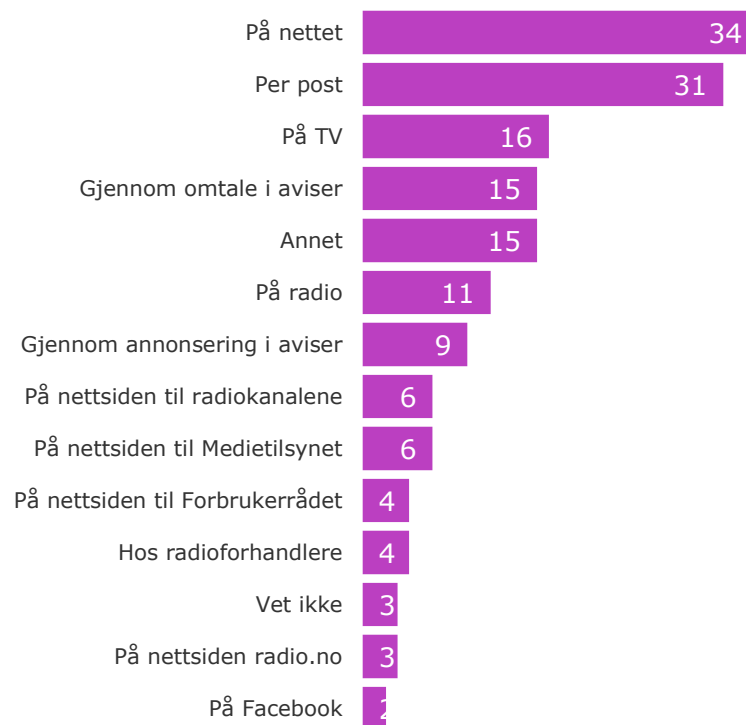
Informasjon om overgangen til digital radio per Q3-2013

Spørsmål: Har du behov for nærmere informasjon om overgangen til digital radio?

Base: n= 1000

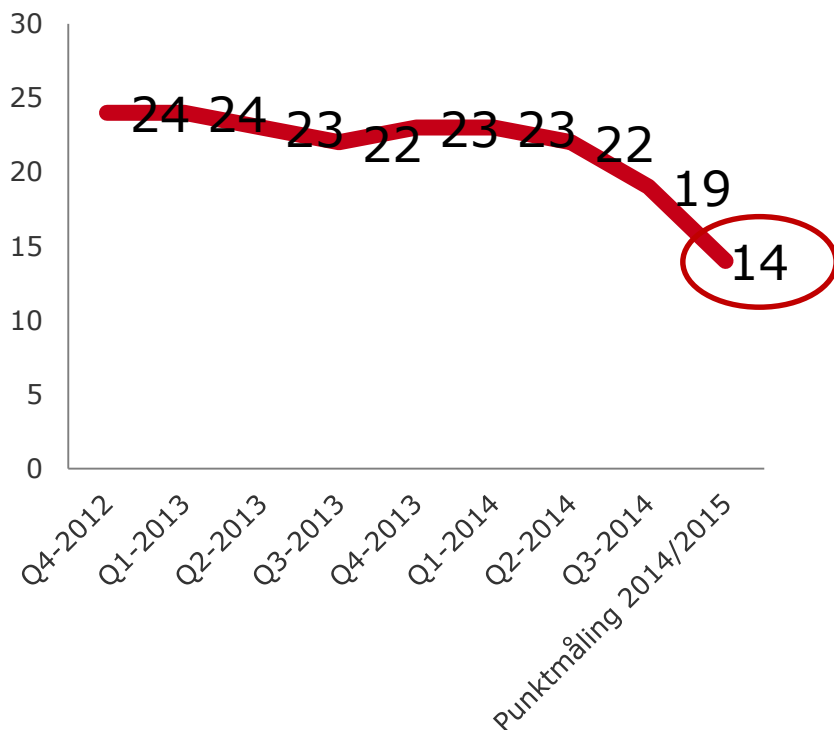
Spørsmål: Hvordan vil du foretrekke å få nærmere informasjon om overgangen til digital radio?

n= 136 Obs! "n" viser til de som har behov for nærmere informasjon

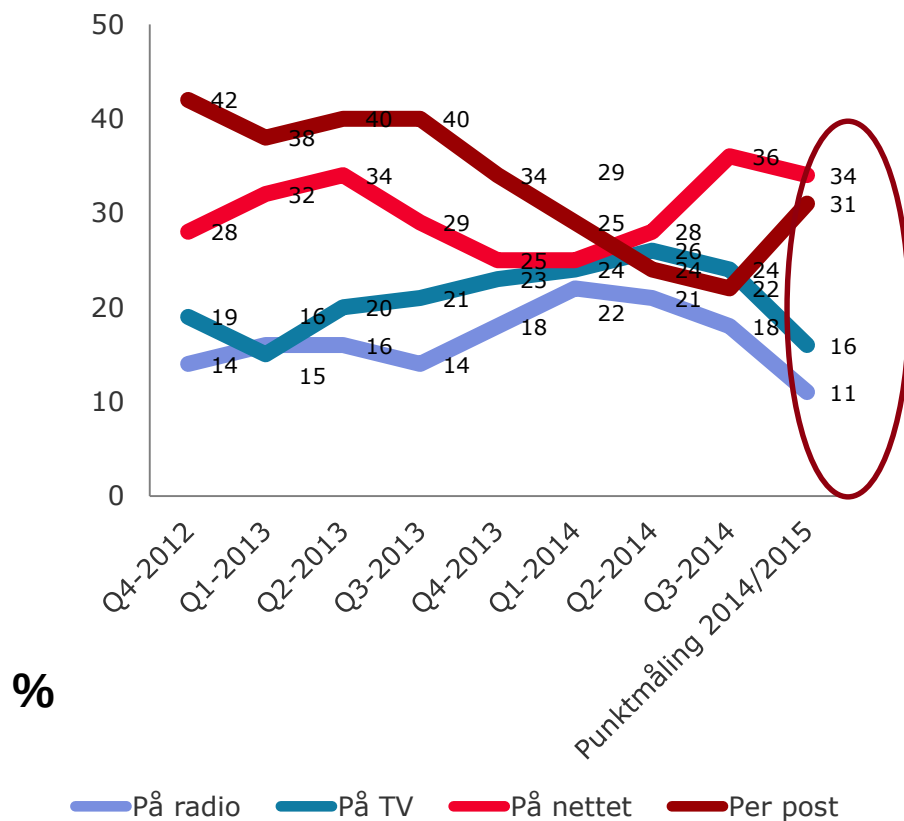
Utvikling: Informasjon om overgangen til digital radio

Utvikling: Andel som har behov for nærmere informasjon om overgangen til digital radio

Base: n= 1000

Utvikling: Andel som foretrekker ulike kanaler for informasjon

n= 136

Obs! "n" viser til de som har behov for nærmere informasjon

Vedlegg: Om utvalgsundersøkelser

Det vil alltid knytte seg en viss usikkerhet til resultatene når vi spør et utvalg av befolkningen. Denne usikkerheten, eller feilmarginen, kan beregnes statistisk. Et sentralt mål i denne sammenhengen er standardavviket. Standardavviket beregnes ut fra hvor mye hver enkelt enhet avviker fra gjennomsnittet for alle enhetene i undersøkelsen når det gjelder den egenskapen vi ønsker å måle. Med utgangspunkt i standardavviket kan vi beregne feilmarginen for det aktuelle resultatet. Fastsettelsen av feilmarginen vil også avhenge av hvor stor usikkerhet vi er villige til å akseptere. Det vanlige er å angi feilmarginer basert på 95 prosent sannsynlighet. Dette betyr at hvis vi hadde 100 forskjellige uavhengige utvalg, ville resultatet ligge innenfor de feilmarginene vi oppgir i minst 95 av de 100 undersøkelsene. Det vil igjen si at det bare er 5 prosent sannsynlighet for at den faktiske fordelingen i befolkningen *ikke* ligger innenfor de oppgitte feilmarginene.

Feilmarginene i prosenttabeller uttrykkes i prosentpoeng. Hvis vi for eksempel har funnet at 40 prosent i et utvalg på 1000 personer er for at Norge skal søke om medlemskap i EU, gir dette en feilmargin på +/- 3 prosentpoeng. I befolkningen er det da mellom 37 og 43 prosent som er for medlemskap, men det mest sannsynlige resultatet er 40 prosent. Gallup har ikke foretatt nøyaktige beregninger av størrelsen på feilmarginene for denne undersøkelsen. Tabellen nedenfor kan brukes som et hjelpemiddel ved tolkningen av tabellene.

STØRRELSEN PÅ FEILMARGINEN I PROSENTPOENG						
Antall enheter	5(95)%	10-(90)%	20(80)%	30(70)%	40(60)%	50(50)%
50	+/- 6	+/- 8,3	+/- 11,0	+/- 12,7	+/- 13,6	+/- 13,9
100	+/- 4,3	+/- 5,9	+/- 7,9	+/- 9,0	+/- 9,6	+/- 9,8
200	+/- 3	+/- 4,2	+/- 5,5	+/- 6,4	+/- 6,8	+/- 6,9
400	+/- 2,2	+/- 3,0	+/- 3,9	+/- 4,5	+/- 4,8	+/- 4,9
500	+/- 1,9	+/- 2,6	+/- 3,5	+/- 4,0	+/- 4,3	+/- 4,4
600	+/- 1,7	+/- 2,4	+/- 3,2	+/- 3,7	+/- 3,9	+/- 4,0
1000	+/- 1,4	+/- 1,9	+/- 2,5	+/- 2,8	+/- 3,0	+/- 3,1
1500	+/- 1,1	+/- 1,5	+/- 2,0	+/- 2,3	+/- 2,4	+/- 2,5
2500	+/- 0,9	+/- 1,2	+/- 1,6	+/- 1,8	+/- 1,9	+/- 2,0